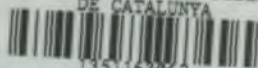

PERXADA

AJUNTAMENT D'ARBÚCIES • ESTIU '96 • 2a ÈPOCA • NÚM. 6

SISTEMA DE LECTURA PÚBLICA
DE CATALUNYA

1351163062

Sumari

PERXADA - 2a Època - Núm. 6

EDITORIAL

3

ACTIVITATS
MUNICIPALS

Finalitzen les obres de
la Casa de la Vila

DES DE RÀDIO
ARBÚCIES

Des de l'emissora
municipal

8

CULTURA - MÚSICA

10

ENSENYAMENT

El Consell Escolar
Municipal

12

TEMA

Els Mossos
d'Esquadra

DOSSIER

Tradició i Cultura: un
cicle en constant
renovació

26

SOLIDARITAT

Sahara: arriba el
moment de dir prou

29

ENTITATS I PERSONES

La nostra Festa Major

33

SOCIETAT

Anar-se'n de la llengua
(i 2)

35

JOVENTUT

Consell de Jovent
Arbúcies 1996

EL NOSTRE AHIR

La vida a Arbúcies a
primers de segle. (Una
visió femenina)

41

ESTIU

Herbes remeieres del
Montseny (1)

43

EL VELL I EL BAR

EDITA:
Ajuntament
d'Arbúcies
C/ Major, 2
17401 Arbúcies

CONSELL DE
REDACCIÓ:
Coordinació i
Activitats
Municipals:

J. Tura

Des de Ràdio
Arbúcies:

J. Soler

Cultura Música:

J. Guillem

Ensenyament:

J. Pujadas

Tema:

P. Garriga

N. Casanovas

A. Casado

J. Goñi

Dossier:

C. Zamorano i

Gemma Carbonell

Solidaritat

S. Rosdevall

Entitats i Persones:

C. Torelló i

N. Tort

Societat i Joventut:

T. Moré

El nostre Ahir:

J. M. Rueda

Narració:

C. Blay

FOTOGRAFIA:
Secció fotogràfica
Centre d'Arbúcies

COL·LABORADORS:

A. Pou, G. Masnou,

D. Tura,

J. Arimany, M.

Canaleta, J.

Fontbona, MA. Davi,

J. Carbó, M. Robert,

M. Julià, C. Cuberta,

L. Tayedà, M.

Bonfill, M.

Vilallonga, J. Illa, F.

Mas, X. Burcet, M.

Plana, Col·lectiu de

suport al poble

Sahraui.

DISSENY I
REALITZACIÓ:

Palahi, A.G.
(Girona)

DIP. LEG.:

Gi. 1.883 - 94

Revista Municipal PERXADA

Periodicitat Quatrimestral

Preu: 400 PTA

Editorial

IDEOLOGIES

Ja fa unes quantes setmanes, un dia al vespre, mentre anava fent zapping davant la tele, el destí va fer que per uns moments m'aturés en un programa d'un canal públic, en el qual sortia un senyor, de paraula fàcil i d'imatge assessorada, que anava desgranant algunes de les idees que sobre economia i societat intentarà implantar el nou govern. Aquest personatge, un dels principals ideòlegs de la política econòmica del govern, d'ideologia liberal (o almenys així ho vaig intuir), en un moment de l'entrevista que li estaven fent i sense venir massa al cas, deixà anar una frase d'aquelles que se'n diuen "lapidàries", i que conscientment s'utilitzen per passar a la història (per exemple "veni vidi vici" o "todos al suelo coño!") en aquest cas va ser alguna cosa així com "estamos ante el final de las ideologias". De cop vaig canviar de canal i com si es tractés d'una penitència em vaig posar a reflexionar... feia molts anys que no sentia aquesta frase, de fet tants, que em va espantar una mica.

Perquè s'han d'acabar les ideologies? Em vaig preguntar. Què tenen de dolent?, o és que el món està tan podrit que ja no es pot ni pensar?

Era realment aquell senyor que vaig veure davant la televisió una mena de profeta?

En aquella reflexió em va venir al cap la lluita de la humanitat per aconseguir els seus drets, el mateix liberalisme, neix de la lluita

dels homes per acabar amb la tirania feudal, els moviments socials del segle XIX, prenyats d'ideologia, van donar dignitat als homes i les dones, la ideologia, que no l'economia, ha aportat conceptes nous com la solidaritat, ha desenvolupat vells conceptes de la Revolució Francesa com la igualtat o la justícia, ha intentat transformar la societat sota un model extens de llibertat, aquell model que interpreta la llibertat des d'una perspectiva universal, no classista ni opressiva; progressista, respectuosa, profundament humana i toterant.

Però de cop em vaig tranquil·litzar, ho deia de broma, això que s'havien acabat les ideologies. Perquè al cap i a la fi com pot negar un ideòleg d'una ideologia l'existència d'ideologia?. I va ser aquest pensament el que va fer que pogués dormir tranquil, convençut que certes actituds formaven part del passat, i que ja estaven enterrades.

Però de cop com un malson vaig tenir l'irresistible temptació de pensar que el que potser volia dir era que havia arribat el moment que desapareguessin totes les ideologies... excepte la seva! I que ell era el nou guia, el que pensaria per nosaltres i que ens conduiria pels camins de la història, cap a la glòria d'una societat miserablement feliç... d'haver perdut la llibertat de pensar.

BÚSTIA

Si us manca algun del números endarrerits de PERXADA els podeu comprar a "La Gabella"

c/ Major, 6 - 17401 Arbúcies - 972/86 09 08

Contes a la vora de la tele.

Activitats Municipals

FINALITZEN LES OBRES DE LA CASA

En el transcurs dels darrers mesos, des de la publicació de l'últim número de PERXADA, Arbúcies ha viscut un seguit important de celebracions, inauguracions, i activitats festives, que en alguns casos han depassat l'àmbit estricte de la nostra Vila.

Dintre del calendari festiu, destacar les festes de les ENRAMADES i SANT JOAN, festes en bona mesura deslluïdes per la presència de la pluja, però que el mateix temps han servit, sobretot el dia de les Catifes, per fer veure elements tan importants com han estat la responsabilitat de la gent d'Arbúcies i la seva estima respecte a les tradicions heretades, així com la consciència de poble. Dintre de les celebracions destacar la celebració del Xè ANIVERSARI DE L'AGERMANAMENT ARBÚCIES-PALACAGÜINA i el XXè ANIVERSARI DE LA MARXA DE LA LLIBERTAT i el XXVè ANIVERSARI DE L'ASSEMBLEA DE

CATALUNYA. Pel que fa a les inauguracions, caldria parlar de la inauguració del nou MULTIVISIÓ al Museu Etnològic del Montseny, La Gabella i les noves PISTES DE PETANCA en una part dels terrenys ocupats per l'antic camp de futbol.

Al mateix temps Arbúcies ha viscut dos actes organitzats per importants col·lectius del nostre país: per una part la celebració de la Jornada LENGUA TREBALL i SOCIETAT, organitzada pel sindicat UGT, i la TROBADA ANUAL DE LES JERC.

Treballs de remodelació de la Casa de la Vila.

Foto AHMA.

FINALITZEN LES OBRES DE REMODELACIÓ DE LA CASA DE LA VILA

Dintre del mes de juliol és previst que finalitzin les obres de remodelació de la Casa de la Vila en la seva segona fase. Aquestes obres desenvolupades en el sector que dona a la Plaça, són continuació de les obres inaugurades l'any 1992 i que afectaren al sector que dona a la riera. Amb aquesta obra s'aconsegueix donar per enllestit un altre dels elements essencials per la recuperació urbanística del barri de la Plaça, després de les obres de recuperació de La Gabella, i la remodelació urbanística del Centre de la Vila, amb el desenvolupament de la zona de vianants, inaugurada l'any 1995. Les obres que s'han portat a terme a la Casa de la Vila han consistit en la reforma de la distribució interior dels espais, adaptant-los a les necessitats i normatives actuals. D'aquesta manera la primera planta que fins

ara havia estat ocupada per oficines, acollirà la sala de Plens, mentre que la segona planta es destina a oficines. Al mateix temps s'han eliminat les barreres arquitectòniques, determinades per les escales d'accés als diferents pisos, amb la construcció d'un ascensor. La planta baixa és la que ha sofert una transformació arquitectònica més important, amb la construcció de nou dels espais destinats a oficina de recaptació i a policia municipal. Pel que fa a les façanes, aquestes també han sofert una notable transformació, destinada a dignificar l'edifici i adaptar-lo al conjunt urbanístic de la Plaça de la Vila. En aquest sentit s'han construït dues arcades a la planta baixa, semblants a les construïdes en el sector de l'església, i s'ha transformat l'aspecte de la façana amb la

col·locació de dues motlures metàl·liques, al mateix temps l'antic arrebossat de les parets de l'edifici ha estat substituït per un acabat més acurat que li dona molta més qualitat estètica. Aquestes obres, projectades per l'arquitecte municipal Benet Cervera, i portades a terme per la brigada municipal, han costat gairebé 25 milions de pessetes, finançades per l'Ajuntament d'Arbúcies i la Generalitat. La seva inauguració és prevista per el dia 4 d'agost.

DE LA VILA

INAUGURACIÓ DEL MULTIVISIÓ SOBRE LLEGENDES DEL MONTSENY A LA GABELLA

El passat dia 9 de juny va tenir lloc la inauguració del nou multivisió dedicat a les llegendes del Montseny.

Aquesta infraestructura, fruit de les tècniques més avançades en el camp audiovisual, ha estat realitzada per l'empresa KONIC, una de les pioneres en aquest camp al nostre país i sense dubte una de les més reconegudes per la qualitat dels seus productes.

Aquest audiovisual, presenta un recorregut pel món llegendari del Montseny, amb especial incidència en alguna de les llegendes més arrelades a Arbúcies, com és el cas de la Dona d'aigua. A més permet al museu disposar d'un nou espai, que no altera en cap sentit el discurs expositiu, i sí en canvi, serveix per encabir un element tan important de la tradició com és el món llegendari, que fins ara, per raons de dificultat de concepció muse-

ogràfica, no s'havia pogut tractar.

Aquest audiovisual, és sens dubte un dels millors que s'han realitzat al nostre país i s'afegeix a la xarxa existent en l'àmbit del Montseny, juntament amb el de Can Casades (Santa Fe), dedicat al medi natural, i el de la Costa del Montseny, dedicat a la història.

El finançament d'aquesta infraestructura -més de 15 milions de pessetes- ha anat a càrrec, en la seva major part de la Diputació de Barcelona.

Inauguració del nou multivisió al MEMGA.

Foto: Garriga Fotògraf

INAUGURACIÓ DE LES PISTES MUNICIPALS DE PETANCA

El dia 1 de Maig de 1996 va tenir lloc la inauguració de les noves PISTES MUNICIPALS DE PETANCA, situades en els terrenys de l'antic camp de futbol, aquest acte que va comptar amb una notable participació popular, suposa per a

Arbúcies i el Club Petanca Arbúcies, el fet de poder comptar amb unes instal·lacions dignes que permetin desenvolupar i estimular la pràctica d'aquest esport.

Inauguració de les Pistes de Petanca.

Foto AHMA

Activitats Municipals

ENRAMADES 1996

LES FESTES DE LES ENRAMADES 1996

Foto: J. Camps

La Botifarrada.
Foto: Garriga Fotògraf.

Les festes d'enguany, a més de la gran participació popular que han tingut els diferents actes, segurament seran recordades com les festes en què la pluja no va poder fer suspendre les catifes.

El programa de les festes es va iniciar el dia 2 de juny amb el Concurs de Catifes de Flors Naturals. El resultat d'aquest concurs, i per decisió del Jurat (davant les difícils condicions atmosfèriques), fou el d'atorgar a tots els participants el premi corresponent al primer lloc.

El cicle festiu va continuar amb la celebració de les diferents Enramades de cada barri, iniciades el dijous 6 de juny amb el pregó de Jordi Tura i la Botifarrada Popular, en la que aquest any es van consumir gairebé 3.000 botifarres.

Com a actes destacables cal fer esment de la Nit de Música Jove, el divendres, a la placeta de Ca la Rossa, que es va iniciar amb un concurs de força, i va comptar amb l'actuació del grup *Lliure Configuració*; i el Ball de Garlandes, celebrat el diumenge dia 9.

El ball de fi de festa va tenir lloc al Poliesportiu i va anar a càrrec de la *Blanes Orquestra*, que també va amenitzar els diferents actes tradicionals. En aquest acte es va fer entrega dels diferents premis corresponents a rodolins i ninots.

FINALITZEN LES TASQUES DE REDACCIÓ DEL PLA D'ACTUACIÓ MUNICIPAL (PAM)

El PAM, és un recull exhaustiu d'informació sobre els recursos dels quals es disposen en el municipi, de cara a l'actuació en cas d'incendi o sinistre. Al mateix temps actua com a marc d'orientació en les tasques a realitzar per totes les persones implicades, aprofitant així, d'una manera més efectiva i amb molta més rapidesa tant els recursos humans com els tècnics.

El PAM està dissenyat dins els paràmetres que marca el Pla de Protecció Civil per Incendis Forestals a Catalunya INFOCAT.

Bàsicament consta de 3 grans apartats:

1/ Centrat en la reglamentació, informació territorial, coneixement del risc, èpoques de perill i nivells de

gravetat dels incendis.

2/ Especifica l'estructura del pla, el funcionament i els recursos.

3/ Basat en una sèrie de fitxes que guien als diferents implicats en les actuacions a portar a terme en cas d'incendis.

Val a dir, que amb la redacció del PAM, queda creat el Consell Assessor Municipal,

format pels responsables de les diferents àrees en cas d'emergència (Sanitària, Ordre Públic, Serveis Socials, Voluntaris, etc) aquest Consell Assessor Municipal, es reunirà en qualsevol situació d'emergència que es produeixi en el Municipi.

RUFI MULERO
(REDACTOR DEL PAM).

NOTÍCIES BREUS - ACTIVITATS MUNICIPALS

ACTIVITATS MUNICIPALS

CELEBRACIÓ DEL Xè ANIVERSARI DE L'AGERMANAMENT ARBÚCIES-PALACAGÜINA

El dissabte, 22 de juny, varen tenir lloc els actes de celebració del Xè ANIVERSARI DE L'AGERMANAMENT ARBÚCIES-PALACAGÜINA. Aquesta celebració va consistir en diferents actes lúdics i sessions de treball. Al mateix temps la Plaça de la Vila va servir de marc d'un seguit d'activitats en les que podem destacar diferents exposicions, i una arrossada popular en la que hi van participar a prop de 130 persones.

A la tarda després d'una exhibició castellera a càrrec dels Xicots de Vilafranca, va tenir lloc la presentació de les dues brigades Arbúcies-Palacagüina previstes per aquest any. Finalment a les 10 de la nit la jornada es va cloure amb l'actuació del grup de música ètnica ALQUIMY

CELEBRACIÓ DEL XXVè ANIVERSARI DE L'ASSEMBLEA DE CATALUNYA I DEL XXè ANIVERSARI DE LA MARXA DE LA LLIBERTAT

Els actes de celebració d'aquests aniversaris han consistit bàsicament en la celebració de dues xerrades-col·loqui, l'una a càrrec de Ricard Lobo sobre l'Assemblea de Catalunya i l'altre a càrrec d'Àngel Colom i Jaume Soler sobre la Marxa de la Llibertat i la seva incidència a Arbúcies. Pel mes de setembre és previst que tingui lloc una taula rodona amb la presència de Pere Portabella i Josep López Bulla sobre La transició democràtica.

2n CONCURS FOTOGRÀFIC LOCAL TEMA ENRAMADES

Organitzat per la Secció fotogràfica Centre d'Arbúcies. Va tenir lloc el 2n CONCURS FOTOGRÀFIC LOCAL TEMA ENRAMADES. Els cinc premis del Concurs van recaure, i per aquest ordre en PEPI CASANOVA, JOAN CLOS, JORDI COSTA, MANEL GRAU i JAUME SERRADESANFERM

TROBADA ANUAL DE LES JERC

El cap de setmana dels dies 19, 20 i 21 de juliol, va tenir lloc a Arbúcies la Trobada Anual de les Joventuts d'Esquerra Republicana, al llarg d'aquesta trobada es va desenvolupar un ampli programa de xerrades i debats sobre l'actual situació nacional i del partit, en les que hi varen intervenir més de 400 persones. L'acte central d'aquesta trobada va tenir lloc el divendres dia 19 amb un concert a càrrec entre d'altres del grup *Ja t'ho diré* i *Màgia Blanca*

JORNADA LLENGUA TREBALL I SOCIETAT

Ha estat sens dubte un dels actes que depassen l'àmbit estricte d'Arbúcies, en tant que es tractava d'una jornada d'àmbit nacional. Aquest Jornada, celebrada el 28 de juny, va estar organitzada pel sindicat UGT i va comptar amb un seguit d'actes dintre els que podem destacar, un seminari, en el qual hi varen participar diferents representants de l'administració, dels sindicats i de la patronal i on es varen tractar entre d'altres, temes referents a la llengua en l'àmbit socioeconòmic; i una taula rodona, en la que hi figuraren com a ponents importants personalitats de la vida social i política del país.

Un concert de Lluís Llach a l'antic camp de futbol va servir de cloenda, a aquesta important jornada.

AGENDA ACTES FESTA MAJOR 1996

Divendres, 26 de juliol.

- A les 10 del vespre: Pregó a càrrec de Manel Bonfill a la Plaça de la Vila.
- Seguidament: Havaneres i Rom Cremat .
- A les 12 de la nit a Can Cassó Concert de Rock.

Dissabte, 27 de juliol.

- A la Plaça de la Solidaritat Parc Infantil.
- A les 7 de la tarda Correaigua pels carrers de la Vila.
- A 2/4 d'11 Correfoc.

- A les 12 de la nit, a Can Cassó Concert a càrrec de Dr. CALIPSO i TERRA-TREMOL

Diumenge, 28 de juliol.

- A les 10 del matí V Trobada Gegantera
- A 2/4 de 6 de la tarda, a la Plaça de la Vila, concert amb l'orquestra SELVATANA.
- A 2/4 de 9 del vespre, a la Plaça de la Solidaritat, Serenata a càrrec de l'orquestra SELVATANA.

- A les 11 del vespre ball a Can Cassó amb l'orquestra SELVATANA

Dilluns, 29 de juliol.

- A la Plaça de la Vila Festa infantil
- A les 10 del vespre, a Can Cassó teatre: LA EXTRANA PAREJA amb Paco Moran i Joan Pera.

Dimarts, 30 de juliol.

- A les 12 del matí Concert Vermut al Sot del Palau a

càrrec de l' Orquestra GENI-SENCA.

- A les 6 de la tarda, Tornaboda a Can Quadres.
- A les 10 del vespre, fi de festa a Can Cassó amb el grup SETSON I BLAS

NOTA: Amb un abonament de 3.000 PTA persona, es podrà entrar a tots els actes. Es poden recollir els abonaments a les oficines Municipals.

ESTIU
1996
des de
l'emissora
municipal

Des de Ràdio Arbúcies

DES DE L'EMISSORA MUNICIPAL

Es clou la programació de primavera, i fem un breu repàs a la feina feta. En la "Nostra Programació" els seus responsables fan la seva particular declaració de principis definint en quin punt es trobaven i quins objectius volen assolir, en la "Ràdio-Grafia" ens fixem en un puntal important pel bon funcionament de l'emissora, els responsables dels serveis tècnics i de manteniment. Acabem amb una "Fitxa Tècnica" del programa Parli qui parli que parli clar, barreja de gent molt jove i disseny de programa seriós.

LA NOSTRA PROGRAMACIÓ:

NO SONA, RESSONA: R.A., 107.6 FM

El dia en què els caps de programes ens vàrem plantejar els objectius que havíem d'assolir, no vàrem saber per on començar. Us podeu preguntar perquè, però el cert és que nosaltres tampoc ho sabíem.

Llavors no ho sabíem, ja que érem força novells en el tema, però ara que ja hi som pel mig, sabem el que ha de voler i ser el departament de programació.

OFERIR UN PRODUCTE DIGNE.

El primer que hem d'aconseguir entre tots és: que la gent del nostre poble ens escolti. No volem pas dir que els arbucienques i arbucienques no ens escoltin, però el que pretenem és que R.A. sigui més atractiva per a tothom, i que la gent no ens escolti només per fer país, sinó que ens sintonitzin pel que s'ofereix. És precisament aquesta última idea el nostre segon objectiu: oferir al "radioient" un producte digne de ser escoltat. Volem desterrar la imatge de radioafccionats (encara que ho som), volem que a través del nostre dial, el 107.6 FM., cadascú s'assabenti des del resultat del CDA fins a la darrera exposició que fan a La Gabella.

MÉS COL.LABORACIONS.

També volem fer-nos un lloc dins les entitats d'Arbúcies, perquè creiem que una col·laboració entre entitats pot donar un fruit molt positiu per a tot el poble. La ràdio vol ser un servei més del poble, així com un mitjà d'enllaç, per això des de programació intentem treballar per tirar endavant, per aconseguir cada dia una ràdio millor, una ràdio més arbucienca.

GERARD MASNOU I DOLORS TURA
CAPS DE PROGRAMACIÓ R.A.

LA "RÀDIO-GRAFIA": L'EQUIP TÈCNIC DE RÀDIO ARBÚCIES

Foto realitzada i cedida
per Quim Arimany.

En una emissora de ràdio, un dels factors perquè una programació funcioni correctament, és que el suport tècnic estigui a l'alçada de les seves necessitats.

La feina que hi ha de tècnic de so i manteniment a l'emissora és molt diversa i alhora entretinguda, des d'enderrocar una paret, a passar uns cables de so, soldar connectors de tipus "RCA", o bé connectar línies digitals entre un minidisc a la "targeta de so" de l'ordinador.

A part de fer feines relacionades amb l'equipament de l'emissora, ensenyem

als nostres col.laboradors a fer un ús correcte dels aparells, com pot ser controlar un volum de sortida, la qualitat de so de les platines o els mescladors, i també explicar quina distància es recomana mantenir entre el micro i la boca del locutor.

Actualment l'emissora disposa d'un control de gravació, un control de realització de programes (en directe) i un locutor que es comunica amb els dos controls que es complementen amb un tercer control de continuïtat 24 hores

al dia. De cara al futur tenim diversos projectes per millorar el sevei. Ara mateix la ràdio està ubicada en uns estudis provisionals i aspirem a traslladar-nos a un lloc millor i definitiu, amb més espai, que disposi d'un despatx per al director, una sala de reunions per preparar programes un magatzem tècnic amb armaris adients i les millors tècniques de l'emissor, com la instal.lació d'un limitador-compressor del senyal de l'emissora per aconseguir un so estabilitzat i de

qualitat, o també ampliar la cobertura de Ràdio Arbúcies construint un repetidor en un punt alt del terme municipal per poder arribar en bones condicions de so a tots els racons del terme i als pobles veïns. Cal dir que sempre estem oberts a noves incorporacions de gent que tinguin idees i ganes de fer coses noves per col.laborar en aquesta feixuga tasca tècnica.

MANEL CANALETA I JOSEP FONTBONA
EQUIP TECNIC DE R.A.

La Fitxa tècnica

"PARLI QUI PARLI QUE PARLI CLAR"

Programa:

PARLI QUI PARLI QUE PARLI CLAR.

Horari i durada:

Tots els dissabtes de 6 a 7 de la tarda. El programa s'ha realitzat durant aquesta darrera temporada de primavera.

Equip:

Coordinació tècnica:

Jordi Miquel.

Locutors i equip d'estudi:

Ferran Aparicio, Mònica Sánchez, Marta Planas, Marta Busquets, Anna Lòpez, Anna Gòmez, Gemma Castanyer, Joel Serras i Berta Quintana.

Format del programa:

El programa es presenta com a magazine de tarda, amb diverses seccions que tracten temes de l'actualitat local o forània, des del punt de vista de la gent més jove. Es combina l'estil de l'entrevista amb la tertúlia, sempre donant un enfocament jove a tots els temes que es tracten.

El Comentari:

Hi ha quatre apartats en el programa, "Mira qui parla" amb un convidat al programa que és entrevistat per l'equip i s'estableix una conversa que sempre gira sobre temes que impliquen als joves o tenen relació amb alguna entitat del poble. "Fet i fotut" és la tertúlia que porten els mateixos membres de l'equip del programa amb les notícies produïdes a Catalunya o a nivell internacional que han estat d'actualitat els darrers 7 dies. "Quina vila" és un apartat informatiu que recull les notícies estrictament locals més remarcables segons el criteri de l'equip i "Carai de temps" dóna a conèixer la previsió metereològica prevista per les properes hores. La vocació clarament jove, tant dels membres del programa com del seu enfocament, li dóna una personalitat molt peculiar i és un bon exemple de com els joves demostren conèixer la realitat que els envolta i la volen transmetre tal com la senten, provant que es poden fer altres coses que no són posar música simplement.

JORDI SOLER

Foto realitzada i cedida per Quim Arimany.

L'ESCOLA DE MÚSICA: UNA OLLA AL FOC QUE BULL

L'Escola de Música va ser motiu d'un extens reportatge que aparegué en aquestes mateixes planes la primavera passada. Aleshores es féu una exhaustiva panoràmica de l'entitat des de totes les seves facetes. Ara, amb un any de marge, volem mostar-vos l'evolució que ha seguit, tenint com a eix vertebrador els quefers d'aquells músics i formacions que tenen l'Escola com a punt de connexió. La paraula clau per definir aquest moment esdevé fàcil de trobar: FUTUR.

Presentar-vos l'Escola de Música d'Arbúcies és una feina que, malgrat pugui semblar senzilla, resulta força complicada. En aquest article us la mostrarem enfocant en un primer pla el que d'allà en surt. Mestres i alumnes, que paral·lelament a la seva feina o a la seva formació, segons el cas, dediquen part del seu temps a la interpretació.

L'escola neix l'any 1988, amb un objectiu inicial clar: cobrir la mancança del poble d'una entitat dedicada a la creació artística i, més concretament, musical, que fins aleshores s'havia cobert amb iniciatives individuals i classes particulars.

La filosofia de l'Escola preten donar cabuda als estils més diversos, tractant de trencar la distància entre clàssic, tradicional i modern. Bona manera de començar, si a més a més es pretén que cadascú busqui el seu estil i compozi la seva pròpia música.

D'aquesta manera s'anima als alumnes des de ben petits a portar a terme les activitats que més els agradin, amb programes oberts, tot i tenint present que existeix un programa orientatiu i recomenable per assolir una formació

completa. Cal tenir present que l'objectiu darrer no és solament la formació musical, sinó també la personal, en la que és prioritari que els alumnes guardin un grat record de la seva estada a l'Escola.

Amb aquesta qüestió de fons, l'objectiu bàsic serà el de tractar de formar un ambient propici, en el que mestres i alumnes assoleixin una capacitació i una motivació que permetin l'aparició de formacions musicals de diferent caire.

Aquestes formacions no han d'estar vinculades exclusivament per i amb l'Escola, sinó que es tracta de donar la llibertat d'acció més gran possible. D'aquesta manera la varietat és la nota predominant.

Comencem parlant-vos dels més petits. La Coral Infantil "Clau de Sol", dirigida per Quim Riumalló i Cristina Zamorano, comprèn dos grups, un de cinc a set anys i un altre de vuit a tretze, i agrupa a nens de dins i fora de l'Escola. L'objectiu de formació personal, més que el musical, es fa pausable, i l'esperit lúdic del cant, resulta prioritari. Fa ben poc van viure l'experiència d'anar a cantar al País Basc.

Per aquells menuts que també volen tocar algun instrument, trobem el "Grup Instrumental de l'Escola de Música", on també s'hi admeten els més grans. La percussió (triangles, caixes xineses,...) en forma d'eix central.

Tot retrobant el cant coral trobem la "Coral Juvenil de noies", dirigida per Eva Codinach i Cristina Zamorano, formada per vint-i-una noies d'Arbúcies i Sant Hilari. Es tracta

d'una formació autònoma, tot i que creix i es nodreix bàsicament a l'Escola. Tanmateix, gaudeix d'aquesta llibertat d'acció que constitueix un dels principis bàsics de la casa.

Hom es pregunta el perquè d'una formació exclusivament femenina i la raó és més tècnica que de cap altre mena. És recomenable a aquestes edats no forçar massa la veu i, en el cas dels nois, es troben en ple canvi de veu, pel qual s'integren directament a la coral dels grans sense passar per aquesta etapa intermitja.

La coral dels grans és la "Coral Amethysta", també autòctona, dirigida per Dolors Vidal, ha aconseguit, després d'uns anys de vicissituds, disposar d'una formació estable, i s'ha consolidat com una de les formacions musicals més importants sorgides des de l'Escola. Disposa d'una gran projecció i d'entre les seves darreres activitats cal destacar la participació en un concurs a Concertaina (País Valencià), la interpretació d'una obra tan complexa com el "Glòria" de Vivaldi o l'intercanvi amb la Coral "Iribide" de Pamplona. Entre els seus projectes més immediats es troba l'acompanyar en David Salvans en el seu darrer treball i dues actuacions previstes a l'agost a Arbúcies i Sant Hilari.

L'esforç per la creació de formacions instrumentals més o menys estables es concentra en els grups de cambra, formats per tres, quatre, o cinc instrumentistes. Es tracta d'una opció de futur que rep tot tipus de facilitats per part de l'Escola. La seva culminació es podrà veure reflectida en formacions com el quartet de corda Miscel·lània, format per quatre mestres.

D'entre les formacions dedicades a la música popular hi trobem "The Sanglans Band", una agrupació de músics creada per iniciativa pròpia que es dedica a l'animació de cercaviles i festes. Es tracta d'un grup inestable que, com es diria popularment, puja i baixa com el Guadiana. Tanmateix, posseeix un esperit únic que els permet divertir-se mentre et fan passar una bona estona. Les darreres notícies ens parlen del cessament de les seves activitats.

pot oferir. Com en el cas d'en Josep Montsant, alumne avantatjat de saxo que se l'engrescà a anar a l'Escola de Música Moderna de Granollers.

L'Escola també organitza les seves pròpies activitats, d'entre les que hi trobem tres audicions al llarg del curs. Una per Nadal, centrada bàsicament en les Corals, una altra a mig curs, amb els grups de cambra, i una darrera a final de curs, amb selecció de diferents propostes.

La situació actual és doncs, una situació d'espera. D'espera, per l'evolució d'aquests alumnes que ara només compten amb tretze o catorze anys i que ben aviat començaran a donar els seus fruits, ja no sols com a executants, sinó com a creadors. Les mires estan centrades en el futur. Un futur que passa pel trasllat a Can

Cornet, on s'hi trobaran unes millors condicions materials i d'espai.

L'Escola és, doncs, un centre d'interrelacions entre ensenyants i aprenents, un espai de convivència per la formació i el lleure. L'Escola de Música és una olla al foc que bull. I ben aviat tindrem el "caldo" cuit.

Agraïm la col.laboració de la Cristina Zamorano, mestra de l'Escola, sense la qual aquest reportatge no hagués estat possible.

QUIM GUILLAMON

I ja parlant de grups totalment desvinculats, hem de parlar de tots els grups de Rock i música tradicional locals en els quals hi formen part alumnes i mestres de l'Escola. Grups com els Sac de Gats disposen d'entre els seus membres de gent que va a l'Escola a perfeccionar el seu instrument. Més que res perquè ja no cal marxar del poble per fer-ho. Tot i així, la seva implicació amb l'Escola és escassa i no s'hi senten massa identificats. Una postura que es pot considerar sovint normal, però que no s'acaba d'entendre si s'entén l'Escola com a un centre d'interacció i d'intercanvi. Ramon Pastor, mestre de l'Escola, ho entén diferent, i porta a terme amb notable èxit el seu duet de blues paral·lelament a la seva activitat professional. Encara recordem la seva darrera actuació al "Barrock", malgrat les deficiències de so.

Apart dels grups de rock, també trobem força alumnes integrats en les orquestres de Figueres i Sant Feliu de Guíxols, sobretot en instruments de corda. Es tracta d'una activitat coordinada des de l'Escola i molt ben vista des del punt de la recerca d'una formació integral. Alhora també es valora positivament integrar-se en una infraestructura superior de la que la escola

El Cor Juvenil, actual Lutiana en una actuació a Maçanet.

El Consell Escolar Municipal

Iniciem la secció d'Ensenyament presentant el Consell Escolar Municipal, organisme representatiu de tota la comunitat educativa de la vila. Com ja és habitual, comptem amb col·laboracions provinents de diversos centres de la vila que ens fan arribar diverses informacions i inquietuds.

EL CONSELL ESCOLAR MUNICIPAL

El Consell Escolar Municipal és l'organisme de consulta i participació dels sectors afectats en la programació de l'ensenyament no universitari dins l'àmbit municipal.

Els sectors implicats en el Consell són els que s'esmenten a continuació:

L'Ajuntament, amb 5 representants: l'Alcalde, 2 membres de l'equip de govern i 2 membres del grup d'oposició. Pares, amb 4 representants -un per cada centre-, a excepció de l'escola d'adults. Alumnes amb 4 representants -un per

cada centre-, excepte la Llar Infantil "El Jardinet", més dos representants per les diferents associacions d'estudiants si n'hi hagués d'organitzades a Arbúcies. Mestres i professors, 5 representants -un per cada centre- (un dels quals s'alterna un any l'Escola d'Adults i al següent la Llar Infantil), més 2 d'entre els diferents sindicats si n'hi hagués d'organitzats a la Vila. Directors i titulars de Centres, 6 representants, un per cada centre. Personal no docent, 3 representants: Col·legi Dr. Carulla, Institut Montsoriu i Col·legi Vedruna.

Les funcions específiques del plenari del Consell són:

- Convenis i acords de col·laboració amb el Departament d'Ensenyament, les Institucions i els Organismes Educatius que afecten l'ensenyament dins l'àmbit municipal.
- Actuacions i normes municipals que afecten serveis educatius complementaris i extraescolars amb incidència en el funcionament dels centres docents.
- Actuacions que afavoreixen l'ocupació real de les places escolars, amb finalitat de millorar el rendiment educatiu, i si s'escau, fer factible l'obligatorietat de l'ensenyament.
- L'emplaçament dels centres docents dins la demarcació municipal.
- Elaborar al final de cada curs escolar una memòria d'actuació que serà tramesa al Departament d'Ensenyament i al Consell Territorial corresponent abans del 30 de novembre i sotmetre-la a l'aprovació de tots els membres en sessió plenària.
- Sol·licitar l'assistència a les seves reunions, de reconeguda vàlua i

coneixements, amb veu però sense vot.

- El foment de les activitats que tendeixen a millorar la qualitat educativa, especialment pel que fa referència a l'adaptació de la programació al medi.
- Les prioritats en els programes i les actuacions municipals que afecten la conservació, la vigilància i el manteniment adequats dels centres docents.
- Les competències educatives que afecten l'ensenyament no universitari i que la legislació atorga als municipis.

L'Ajuntament d'Arbúcies aprovà el reglament del Consell Escolar Municipal en el Ple de data 29 de desembre de 1988 i posteriorment, el 19 de desembre de 1991, es feren unes modificacions en l'article 5è referents al nombre de representants dels sectors implicats al Consell, per ajustar-ho a la realitat de la Vila. Des d'aleshores, el Consell ha tingut una activitat ininterrompuda, celebrant tres sessions plenàries durant el curs escolar de forma ordinària.

MANEL BONFILL I ALBIZO
REGIDOR D'ENSENYAMENT

FEM UN MÓN MÉS JUST

“Fem un món més just”,
“Solidaritat nord-sud”,
“Mirem més enllà”.
Podríem trobar una dotzena de lemes més com aquests per tal de plantejar una campanya informativa sobre la solidaritat. En un poble com el nostre, que des de fa una colla d'anys, tenim el privilegi de poder viure, veure i practicar la solidaritat des de primera fila, les escoles no podem quedar al marge de formar els nostres alumnes envers el valor de la solidaritat, un dels valors personals que més acrediten l'individu com a persona que forma part d'una col·lectivitat.

Durant el mes d'abril passat, l'escola pública Dr. Carulla va organitzar una sèrie d'activitats encaminades a conscienciar els escolars -

futurs adults, no ho oblidem- sobre l'existència de dos móns radicalment diferents econòmicament i precisament per això, cultural i, sobretot, socialment. Des de temps, l'escola organitza i és col·laboradora de campanyes de recollida de material escolar i productes de primera necessitat que s'ha destinat a diferents països com Nicaragua, Bòsnia, el Sàhara, etc... però crec que és un complement enriquidor i important donar a conèixer als escolars la realitat global que els toca viure als infants, en particular, i la població en general dels països dels anomenats tercer i quart móns. Al mateix temps cal saber transmetre que el nostre entorn més immediat ofereix sobradament

motius per practicar la solidaritat.

A partir de material didàctic ofert per la fundació INTERMÓN, l'ONG Metges Sense Fronteres, la visualització de vídeos i una xerrada-col·loqui a càrrec d'una membre del SETEM, els alumnes van realitzar una sèrie de treballs, molts d'ells exposats pels passadissos del Centre, que de ben segur van ajudar-los -principalment als més grans- a la reflexió envers una realitat llunyana i per molts desconeguda i al mateix temps valorar de manera justa el fet de tenir cobertes les pròpies necessitats. Fruit d'aquest treball i d'aquesta reflexió va ser el contingut pràcticament monogràfic de la revista escolar del tercer trimestre.

Als menuts els és difícil entendre que un nen o nena com ells no pugui menjar quatre vegades cada dia, que no pugui anar calçat quan camina pel carrer o que no pugui tenir un llapis i una llibreta nova per escriure. D'una manera o altra, campanyes d'aquesta mena van deixant pòsit entre els infants. Si alguns d'ells en el futur contribueixen a fer un món més just i solidari, tot plegat haurà valgut la pena. Tal com va dir en certa ocasió el canceller Adenauer: “Avui plantaria una llavor encara que sabés del cert que demà s'acaba el món”.

MRM
MESTRE DEL CEIP
DR. CARULLA

L'APRENENTATGE DE LA LECTURA I ESCRITURA II

En la darrera PERXADA ens referíem al procés d'aprenentatge de l'escriptura. Tot seguit m'agradaria fer una petita referència a la metodologia emprada i a la seqüenciació d'activitats adients. Partim del propi nom del nen i en majúscules seguint aquests criteris:

- La majúscula és a la societat: anuncis, rètols, matrícules de cotxes....
- Surt als títols dels llibres.
- És més fàcil reproduir una paraula o un nom amb majúscules que amb lletra lligada.

- Es donen papers sense pautes perquè l'infant no posseeix un domini clar del traç.

A part de les unitats didàctiques de la programació del curs, es treballen les següents activitats comptant sempre amb la informació i coneixements que l'infant ens porta des de fora de l'escola:

- Nom de l'infant.
- Noms dels companys i companyes (llista).
- Títols de contes coneguts per ells. Els seus personatges.

- Receptes de cuina.
- Refranys i dites.
- Cançons.
- Poemes.
- Embarbussaments i endevinalles.
- Anuncis publicitaris.
- Notícies i diaris.
- Construcció de textos senzills.

És bonic tenir l'experiència i observar com aprenen les criatures i, en aquell moment del dia en que passes balanç de tot el que

has fet i has treballat amb ells, et pots sentir satisfeta dels resultats que donen. Però, no vull deixar de dir que nosaltres els adults, pares, mestres, educadors, tenim l'oportunitat d'aprendre molt dels infants ja que se'ns mostren obertament tal com són i sense amagar el que pensen.

M. J. B.
MESTRA DE L'ESCOLA
PÚBLICA “DR. CARULLA”

L'ENSENYAMENT MUSICAL A L'ESCOLA

Foto: Arxiu Escola Vedruna

La renovació pedagògica, iniciada a Catalunya ara ja fa un segle, incloïa l'educació musical en els seus programes de formació. Gràcies a la tasca d'eminentes personalitats la pedagogia musical va donar lloc a uns mètodes i realitzacions que, tot i que no van arribar ni de bon tros a la totalitat de les escoles, van marcar un nou estil de treball que influï en diverses generacions de mestres. El setembre de 1936 s'aprovà un "Programa d'Educació Musical a l'Escola" que incloïa també un pla de formació d'un professorat especialitzat. Aquest programa va quedar estancat l'any 1939, quan ja començava a traduir-se en

realitats. Durant dècades i tret de rares excepcions, la música, junt amb altres aspectes fonamentals de l'educació, és ignorada a les nostres escoles.

La llei d'Educació de l'any 1970 tornava a incloure la música en l'ensenyament obligatori però la mateixa administració que la promulgava no es va preocupar mai de posar els mitjans perquè es traduís en realitat.

Amb la instauració de la democràcia va anar creixent poc a poc el nombre d'escoles que reincorporaven l'educació musical. Primer foren algunes escoles privades i

després, gràcies a la iniciativa d'alguns grups de mestres, associacions de pares, la música també entrà a les aules d'algunes escoles públiques.

A partir dels anys 80, les orientacions i programes de la Generalitat concreten uns objectius i continguts musicals i l'ICE de la Universitat Politècnica de Barcelona, amb la col·laboració del Departament d'Ensenyament ofereix uns cursos de formació musical i pedagògica per a mestres de Cicle Inicial d'Educació Primària. Cal tenir en compte també aquells mestres que bonament es van oferir a fer classes de música, amb pocs coneixements musicals i pocs recursos, però que gràcies a ells també es va anar conscienciant a la societat de la importància de la música a l'escola.

Ja amb el curs 92-93 s'inicià l'etapa de la normalització per a l'educació musical i apareixen llibres de música de diverses editorials. Els mestres de música, per tant, comencen a tenir material per poder preparar amb més dignitat les seves classes.

Potser encara hauran de passar alguns anys perquè totes les escoles del nostre país siguin ateses per

especialistes en educació musical però ja és una realitat que la música és reconeguda com un llenguatge artístic important per al desenvolupament personal dels nens i nenes des de molt petits. La música despertarà la seva sensibilitat, el seu gust estètic, la creativitat, alhora que li ajudarà a educar l'oïda, la veu, el ritme i aprendrà a ser més receptiu, a escoltar amb més atenció totes les realitats sonores de l'entorn i valorar més el silenci.

Els mestres de música a l'escola hem de fer una tasca important, (amb poc més d'una hora a la setmana per curs), si volem aconseguir una societat musicalment culta, però crec que el més important és que els nens i nenes estimin la música i que la música formi part de la seva vida, obrint poc a poc la seva sensibilitat.

L'educació musical, després de moltes dificultats, ja és dins l'escola i a l'abast de tots els nens i nenes. Procurem tots plegats que això sigui possible i vetllem per un bon ensenyament musical a l'escola.

LÍDIA TAYEDA.
MESTRA DE L'ESCOLA
VEDRUNA

ESCOLA D'ADULTS: CURSET DE PUNTES DE COIXÍ

Foto: J. Clos

El passat mes de gener va començar el Curset de Puntetes de Coixí, dins de les activitats de Cursos i Cursets de l'Escola d'Adults, programades pel curs 95/96.

El grup de puntaires sorgit del curset té molta empena. Ja han participat en una trobada de Puntaires a Arenys de Mar, amb el nom de COLLA FILIGRANA d'Arbúcies.

El curset s'ha allargat fins a finals de juliol i pensem continuar el proper octubre. Les classes d'aquest curset es fan els dissabtes a la tarda de 2/4 de 5 a 2/4 de 7.

Sempre però pleguen molt tard, per què hi tenen molta afició i una tarda a la setmana passa volant.

L'aula de "talla" és als baixos de la rectoria. La professora és la Carme Roig, d'Arenys de Munt.

Voldríem connectar amb tots els puntaires d'Arbúcies i constituir una colla estable. Més endavant voldríem fer una exposició de treballs.

M.A DAVI
COORDINADORA ESCOLA D'ADULTS.

UNA NIT DE TEATRE

Enguany els mestres i alumnes de 5è i 6è del Col·legi Vedruna ens havíem proposat l'aventura de fer teatre. Tot i que l'obra només va durar una hora escassa portàvem molt de temps preparant-nos: escollir l'obra, llegir-la amb bona entonació, relaxar-nos per tal de moure'ns amb més naturalitat, interpretar i sentir-nos en la pell del personatge, adaptar el moviment de cadascú de cara al públic i amb la veu molt alta, vestits, complements, decorats, música, pentinats, maquillatge... A preparar-nos ens hi va ajudar molta gent: suggeriments mutus entre mestres-alumnes, la Pepi que ens va ajudar a assajar els balls, la Lúdia a gravar la música, la Teresa i l'Agnès a vestir-nos, el Centre que ens va deixar el teatre, en Xavier i l'Agustí amb els llums, les mares que ens van fer els vestits, alguns pares que van fer de tramoistes, etc.

A l'hora de decidir l'obra vam voler que tingués un bon missatge, es titulava: **"Oh la guerra... quin joc de disbarats!"**, el text és d'en Jordi Voltas i Nadal i nosaltres el vam adaptar. Tractava de les bestieses que porten i han portat a fer les guerres durant tota la història de la humanitat. Hi havia una escena que es centrava a Grècia: "La guerra de Troia", una altra sobre la guerra entre "Moros i cristians" i una de l'Edat Mitjana "Tots volen manar". Les unia a totes una narradora que representa una mestra que explicava als seus alumnes, d'una manera cínica, els motius per fer una guerra. S'introduïa a cada escena i

ho anava explicant al públic i als seus alumnes amb uns ulls molt crítics. Al final els actors es desfeien del personatge interpretat i passaven a ser ells mateixos, donant la seva opinió sobre les guerres.

Es va acabar amb una guerra de flors entre ells i àdhuc van baixar a la sala per tirar-se'n amb el públic. Es van tirar unes sis-centes flors de paper, confeccionades per ells mateixos!.

Vam decidir entre tots de fer pagar una entrada i destinar la recaptació a una obra benèfica. No ens va costar gaire decidir-nos, doncs ens va venir a veure a l'escola una missionera de Filipines que estava en una leproseria: la Germana Pilar Pau. Ens va parlar dels seus amics-pacients i de les necessitats que tenien. Més

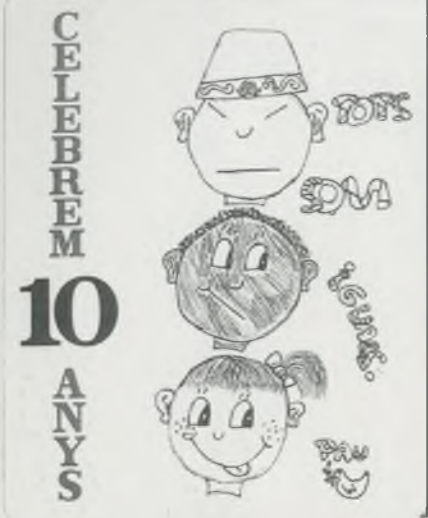

endavant, ja des de Filipines, ens va enviar cartes i fotografies. De seguida vam pensar que seria bo ajudar-los amb el nostre petit gra de sorra. Vam recollir 85.000'-Pres, que amb molt de goig vam enviar cap a Filipines. Però el més important és

que ens ho vam passar d'allò més bé i que el record ja no ens el treu ningú!

LES MESTRES
ESCOLA VEDRUNA.

Foto: Arxiu Escola Vedruna

LA REVISTA ESCOLAR DEL CEIP DR. CARULLA COMPLEIX 10 ANYS

El mes de juny de 1986 sortí el núm. 0 de la revista escolar El Xafarder, ara, amb el número 30, acompleix 10 anys. Durant aquest temps la revista ha volgut ser una eina on s'han reflectit moltes de les tasques escolars que l'alumnat ha anat desenvolupant i ha afavorit l'intercanvi entre tots els membres de la comunitat educativa: mestres, alumnes, pares i responsables municipals. Els continguts han estat variats: narracions de notícies i anècdotes, contes i textos inventats,

explicacions d'excursions, sortides i colònies; rodolins, auques, poesies, còmics, o simplement dibuixos, notícies d'esdeveniments, imatges de representacions de teatre i titelles, receptes de cuina, gràfiques, jocs i trencaclosques... Els temes diversos: Les festes populars, les estacions de l'any, centenaris (com el de Joan Miró i el del Cinema), temes locals (oficis tradicionals, el joc, les entitats...), temes relacionats amb campanyes organitzades per l'escola o proposades des de fora:

Salvem el Castell de Montsoriu, Agermanament Arbúcies-Palacagüina, La Pau i l'Amistat, Tots iguals tots diferents, Reciclem, Els Jocs Tradicionals a Arbúcies, Fem un món més just... L'aniversari ha estat motiu i motor d'una renovació d'imatge afavorida per la utilització de les eines informàtiques amb la intenció de seguir éssent una eina vàlida per a la comunicació escolar. I per molts anys.

JPR
MESTRE CEIP DR. CARULLA

EXCURSIÓ ALS AIGUAMOLLS DE L'EMPORDÀ

Els alumnes del segon curs de Cicle Superior de Primària hem anat al Parc Natural del Aiguamolls de l'Empordà per realitzar des de l'àrea de naturals un conjunt d'activitats.

Hem estudiat la formació d'un delta i la influència de l'home en el medi

natural amb el temps. Veiem l'activitat humana en la transformació del paisatge; dessecant les zones pantanoses per dedicar-les principalment al cultiu de l'arròs i la ramaderia, al mateix temps que vol acabar amb el paludisme. Però l'impacte ambiental més

fort és a partir dels anys 60, amb el boom turístic, quan es comença a degradar tot el litoral marí amb l'especulació del sòl i sorgeixen urbanitzacions com la d'Empuriabrava.

Un dels objectius principals de la nostra visita ha estat observar i

estudiar un ecosistema molt diferent al nostre i que és d'una gran riquesa natural. Ens ha cridat l'atenció la gran varietat d'aus. Destacarem, perquè ens han agradat molt, les cigonyes que s'han recuperat gràcies a la tasca del parc.

Després de la nostra visita, hem valorat positivament l'actitud ecologista dels defensors dels Aiguamolls, impedit la urbanització i destrucció de les maresmes del litoral marí. Gràcies a això, nosaltres hem pogut observar la vegetació característica de la zona, que és refugi d'una fauna que s'hauria exterminat, especialment els ocells migratoris. També hem après a valorar, protegir i estimar la Natura.

CC, MESTRA I ALUMNES
DE 6È DE PRIMÀRIA
COLLEGI DR. CARULLA

II PREMI SANT JORDI IES MONTSORIU

El passat 23 d'abril es van concedir els premis de la segona edició del concurs literari i fotogràfic de l'IES Montsoriu. L'acte de lliurament tingué lloc al centre parroquial, en acabar la representació que d'*El malalt imaginari* van fer els alumnes de l'EATP de teatre. Com a dada anecdòtica i per pura casualitat, enguany tampoc no s'ha pogut trobar cap noi entre les guanyadores. Els premis literaris seran publicats a la revista *Xisquè?* de l'Institut.

1r Premi poesia
Nivells Superiors
MERCÈ RUIZ

1r Premi fotografia
SUSANNA PUIG

1r Premi prosa
Primers Nivells
CLARA RIBATALLADA

1r Premi prosa
Nivells Superiors
ANNA CERDÀ

1r Premi poesia
Primers Nivells
MIREIA BUSQUETS

1r Premi fotografia
SUSANNA PUIG

2n Premi fotografia
**LAURA PAGESPETIT
ANNA SERRADESANFERM
MONTSE MASÓ
ANNA BONVEHI**

Accèssit
MARTA CLOS

ELS MOSSOS D'ESQUADRA

UN NOU COS POLICIAL ARRIBA A

El cos dels Mossos d'Esquadra fou creat el 1719 aprofitant l'existència de tropes partidàries de Felip V. El seu organitzador va ser Pere Anton Veciana, batlle de Valls. Aquests grups armats (també anomenats "esquadres") varen anar creixent en nombre i integrants i, així, per exemple, el 1745 en trobem a Amer i a Santa Coloma de Farners. A més, aquestes esquadres varen servir d'exemple per a la creació d'altres cossos armats similars: "Minyons de València", "Fusileros de Aragón",

"Compañías de Escopeteros Voluntarios de Granada y Sevilla".

Les competències d'aquestes esquadres entre el 1721 i el 1869 eren les mateixes que avui en dia tindria una força policíaca moderna: persecució de dissidents polítics, persecució de lladres i contrabandistes, etc.

Els cossos dels Mossos d'Esquadra varen ser dissolts pels governants de la Primera República (1873) però foren recuperats per la Restauració alfonsina,

quedant les seves funcions limitades a aspectes folklòrics en les ciutats i com a guàrdia rural en el camp.

El 1932, amb l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia, els Mossos d'Esquadra esdevingueren el principal cos de policia interior de Catalunya, i el 1934 passaren a dependre totalment del conseller de governació.

Acabada la Guerra Civil, aquest cos policial fou altre cop suprimit, restant-ne, només, una secció que veia limitat el seu camp d'actuació a l'edifici de la Diputació de Barcelona, i que depenia de les autoritats militars i del ministeri de governació.

Recuperada l'autonomia, Catalunya recuperà el cos dels Mossos d'Esquadra, i amb successius decrets i normes de la Generalitat es va anar perfilant estructuralment i competencial. El 1982 va ser aprovat el Reglament d'aquest cos policíac i el 1984, a través d'un real decret, va esdevenir la base de la futura policia autonòmica de Catalunya.

L'octubre de 1995 va començar el

Patrulla de Mossos d'Esquadra.

Foto cedida pels M.E.

ALFONS CASADO
I JORDI GOÑI

desplegament dels Mossos d'Esquadra per les comarques de la Selva i el Ripollès. Mesos abans, la comarca d'Osona va ser la primera de les comarques catalanes que va rebre membres d'aquest cos policial.

A la Selva, el desplegament dels Mossos d'Esquadra es portà a terme a partir de diferenciar dues àrees funcionals: la marítima, que tindria com a base d'operacions i emplaçament la comissaria de Blanes, i la interior, que emplaçaria a la ciutat de Santa Coloma de Farners la seu fixa d'aquest servei policial. A Blanes hi anirien destinats un sotsinspector, 8 sergents, 24 caporals i 114 agents. La dotació de Santa Coloma de Farners està formada per un sotsinspector, 3 sergents, 20 caporals i 78 agents, els quals tenen al seu càrrec la Seguretat Ciutadana i l'Ordre Públic de la Selva interior (23 municipis).

A diferència de com fins ara estan funcionant els altres dos cossos policials de l'Estat, consistents en desplegar arreu del territori tot un seguit de casernes o cases-casernes, els Mossos d'Esquadra treballen amb el sistema

de patrulles mòbils, des de les quals atenen directament al ciutadà quan aquest les requereix, intentant, així, mantenir un mínim de comissaries repartides estratègicament. Amb aquesta manera de funcionar, el que s'intenta és apropar molt més la policia al ciutadà, de manera que si alguna persona necessita els seus serveis només hagi de telefonar a la comissaria, en el cas d'Arbúcies la de Santa Coloma de Farners, i des d'allà s'avisarà a la patrulla que en aquells moments estigui més a prop. Així, es vol que els Mossos d'Esquadra siguin una policia moderna i eficaç, que aprofiti al màxim els seus recursos, i que pugui servir i atendre als ciutadans durant les 24 hores del dia.

A conseqüència del desplegament dels Mossos, està previst que hi hagi un replegament de la Policia Nacional i de la Guàrdia Civil. Així, l'octubre de l'any passat, el mapa policíac dibuixat per a la comarca de la Selva recollia la desaparició de 9 casernes de la Guàrdia Civil. Eren les de Sant Hilari Sacalm, Amer, Anglès, Caldes de Malavella, Tossa de Mar, Lloret de Mar, Vidreres, Hostalric i

Arbúcies. En el dia d'avui només una, la situada a Amer, ja és tancada. Pel que fa a la caserna d'Arbúcies, l'Ajuntament en va demanar el tancament al Govern Civil de Girona, mostrant així la seva voluntat de defensar la substitució real i efectiva dels cossos.

Actualment, existeix un apreciable endarreriment en el compliment del pla de desplegament dels Mossos d'Esquadra. Tammateix, hores d'ara resta vigent un model policial caduc que manté a Catalunya quatre cossos policíacs que s'esbatussen per repartir-se el pastís de les competències i funcions. Mentre que l'Estat Espanyol manté, després d'Itàlia, la taxa policial més alta d'Europa amb un 4,7 per mil, Catalunya i el País Basc tenen les taxes més altes de l'Estat, amb més de 6 polícies per mil habitants. A això hi podem afegir que aquest repartiment d'efectius no és proporcional amb el mapa de criminalitat.

COORDINACIÓ ENTRE POLÍCIES LOCALS I MOSSOS D'ESQUADRA.

Vull assenyalar un aspecte important com és

la coordinació entre les Polícies Locals i els Mossos d'Esquadra.

És un fet que ve tipificat en la llei de Policia Local (PL) i en la llei de Policia Autònoma (PA), on articula que la PA donarà suport tècnic i operatiu a les Polícies Locals. La PA exercirà les funcions pròpies de les Polícies Locals en els municipis que no en disposin, però en els dos supòsits, sempre, la Generalitat i les Corporacions Locals han de subscriure prèviament els convenis de cooperació corresponents.

DENÚNCIES.

La denúncia té una gran importància, ens dona la informació necessària per conèixer el que està passant a la comarca, i així poder perseguir la delinqüència i, sobretot, prevenir-la. D'altra banda, els objectes robats, un cop recuperats, poden tornar al seu propietari.

La recollida i tramitació de denúncies es realitzen des de la pròpia comissaria, o bé des del propi cotxe patrulla, que ja està adequat per poder fer això en el mateix lloc dels fets.

COL-LABORACIÓ CIUTADANA.

La col.laboració ciutadana també és molt important i d'una gran ajuda per portar a terme la nostra tasca.

- Com?
  1. Informant a la *patrulla* en servei.
  2. Trucant per *telèfon* a la Comissaria dels Mossos d'Esquadra o a les Polícies Locals.
  3. Mitjançant *denúncia*.
- Quins fets?
  1. Persones amb actituds sospitoses.
  2. Persones que efectuen pràctiques delictives.
  3. Persones que en aquell moment realitzen un delicte.
  4. Evidentment, quan s'és víctima de qualsevol delicte.

ORGANIGRAMA BÀSIC DEL DESPLEGAMENT.

L'organigrama bàsic del desplegament està format pel cap de la comissaria, i amb dos grans grups i els seus respectius caps, com són el *grup de la Policia Judicial i la Unitat de Seguretat Ciutadana*.

Aquests dos grups estan conformats per la policia judicial, la brigada d'investigació, l'oficina d'atenció al ciutadà, la sala de telecomunicacions, planificació, etc., així com, i eina fonamental, per les patrulles

uniformades de seguretat ciutadana que patrullen per tota la comarca, la qual està dividida en sectors.

Amb el desplegament dels Mossos d'Esquadra a la comarca s'ha detectat, entre altres coses, que és molt important i necessari l'*ajut de la població*, així com el tenir-hi un contacte directe.

Poder actuar, sobretot, amb *objectius preventius, socials i de resposta*. Una societat en la qual les relacions entre la població, amb els seus diferents grups (alcaldes, associacions de veïns, de comerciants, agricultors, entitats bancàries, empresaris, escoles, etc.) i la policia estan marcades per la comprensió i el respecte mutu, és, probablement, una societat millor que no aquella on domina l'antagonisme i la desconfiança.

Estem en una societat democràtica, i treballar de policia comporta acceptar unes *exigències ètiques* evidents, però això no limita en cap moment la seva funció de protegir el lliure i pacífic exercici dels drets.

Comissaria dels Mossos d'Esquadra a Santa Coloma de Farners.

Foto cedida pels M.E.

DESPLÉGAMENT I ORGANITZACIÓ DELS MOSSOS D'ESQUADRA

El desplegament de la Policia de la Generalitat Mossos d'Esquadra i l'assumpció de funcions es fonamenten en el **model de substitució**, pel qual la policia autonòmica es desplega gradualment i assumeix les funcions que li corresponen, moment en què deixen d'efectuar les mateixes funcions les Forces i Cossos de la Seguretat de l'Estat (FCSE).

Les FCSE disposaran, a totes les comarques, de les dependències i personal necessaris per tal de desenvolupar les funcions que els són pròpies.

A continuació, i esquemàticament, es relacionen les funcions dels FCSE i dels Mossos d'Esquadra (MdE) d'acord amb el model establert a les comarques de Catalunya on es realitza la substitució:

FRANCESC ORENCH I PIBERNAT

CAP DE LA COMISSARIA DE SANTA COLOMA DE FARNERS

S'han de tenir en compte, o millor dit, s'ha d'actuar amb els **principis bàsics d'actuació**, com són actuar amb integritat, imparcialitat, dignitat, abstenir-se de tot acte de corrupció, de tractes inhumans, etc.

A la comarca hi ha una comissaria, i perquè funcioni és necessari cobrir i estar amb tots els sentits en cada lloc de treball, però és vital que la patrulla policial realitzi el seu autèntic rol social. Acostar-se al ciutadà significa potenciar la funció preventiva dels serveis de la policia.

Una policia civil i democràtica pot i ha d'aspirar i lluitar per aconseguir un objectiu comú a tot servei públic, i ha d'ajustar els seus objectius a les necessitats reals de la comunitat i col·lectivitat, amb una resposta flexible i adaptada a la complexitat social actual.

FRANCESC ORENCH I
PIBERNAT

CAP DE LA COMISSARIA
DE SANTA COLOMA DE
FARNERS

FORCES DE SEGURETAT DE L'ESTAT:

Policia de Seguretat Ciutadana:

- Vigilància de ports i Aeroports.
- Vigilància d'edificis de l'Estat.
- Trasllat de presos i detinguts fora de la comunitat autònoma.

Policia Administrativa i Documentació:

- Vetllar i fer complir les disposicions dictades pels òrgans de l'Estat.
- Control de fronteres.
- Passaport i DNI.
- Tràfic.
- Armes i explosius.
- Contraban i frau fiscal.
- Col·laboració amb la policia d'altres països.
- Relació amb Interpol.

Policia Judicial i Investigació Criminal:

- Delictes contra la seguretat de l'Estat, la Corona i el Govern.
- Falsificació de Moneda i delictes monetaris.
- Tràfic de drogues i bandes organitzades que repercuteixen fora de Catalunya.
- Terrorisme.

POLICIA MOSSOS D'ESQUADRA:

Policia de Seguretat Ciutadana:

- Protecció de les persones i els béns.
- Manteniment de l'Ordre Públic.
- Vigilància dels edificis de la Generalitat.
- Vigilància dels espais públics.

Policia Administrativa:

- Medi Ambient.
- Patrimoni Cultural.
- Seguretat Privada.

Policia Judicial:

- Investigacions en general (drogues, menors, atracaments, etc.).
- Preveu la creació d'unitats que dependran orgànicament de la Conselleria de Governació i funcionalment dels jutges, tribunals i ministeris fiscals.

Tradició i Cultura: un

Les festes són l'expressió del sentir d'

El cicle anual, la successió cada any repetida de les estacions, cadascuna amb el seu temps característic: el fred, el bon temps, la calor, els dies curts, els dies llargs. El treball al camp, amb les diverses feines de sega i recollida. Les principals festivitats del calendari cristià, que recullen antics cultes pagans. Tot plegat convertit en celebració popular.

Els costums tradicionals i la manera de celebrar les festes són un aspecte molt important de la vida i del caràcter d'un poble i d'un país. Qui coneix les tradicions sap com és aquell poble i com pensa; coneix els seus sentiments i el seu esperit.

Però és ben sabut que els costums canvien i les tradicions s'extingeixen. Sovint són uns costums massa antics per una vida potser massa moderna.

Aquest Dossier vol ser un recull de festes i tradicions d'Arbúcies, d'aquelles que són ben vives i també d'aquelles que s'han perdut, però que han ajudat a construir la nostra identitat com a poble.

Al llarg de l'any el calendari arbucienc recull moltes celebracions, però seria molt difícil tractar-les totes en profunditat, per això parlarem de les més representatives.

La majoria de festes tenen el seu origen en el culte religiós, però totes elles, d'una manera o altre, han evolucionat. Perquè algunes hagin

sobreviscut, moltes d'altres s'han perdut. El temps ha anat marcant aquelles més fortes i arrelades i les altres han anat quedant ofegades. El que sí s'ha perdut quasi totalment és el sentit purament religiós, exceptuant l'Aplec de la Capella, on l'eix central continua essent el culte a la Pietat.

La societat arbucienc s'organitzava antigament al voltant de les Confraries. Cada sant o santa amb capella a la parròquia

d'Arbúcies tenia la seva confraria i el seu dia de celebració durant l'any, que era considerat festiu per a tot el poble. Les confraries més importants eren la del

Santíssim Sacrament, que organitzava la Festa Major, la de la Mare de Déu de Gràcia, la del Roser i la dels pabordes o administradors de Sant Quirze i Santa Julita, patrons d'Arbúcies.

LA VUITADA DE CORPUS

Arbúcies concentrava gran part de les celebracions més sonades de l'any dins la vuitada de Corpus. D'Enramades se'n celebraven a tots els pobles, però el cas d'Arbúcies és una mica especial. La "Consueta", que és el llibre de costums de la

parròquia, data del 1712. En ella se'ns explica que l'últim rector del segle XVII és qui va ajudar a transformar la festa de les Enramades. Per estalviar-se diners va ajuntar diferents festivitats durant la setmana de Corpus. Aprofitant que els músics s'estaven tots els dies d'Enramades al poble va canviar la festa del Roser, que se celebrava el segon diumenge de maig, i la va traslladar al diumenge de Corpus. A més el dijous de Corpus es va establir que es faria el canvi de confraries de la Mare de Déu de Gràcia als pabordes dels patrons d'Arbúcies, tot i que el dia de la Mare de Déu de Gràcia és el 25 de març i Sant Quirze i Santa Julita és el 16 de juny. Aquest traspàs de confraries es representava amb el ball del ciri, que actualment ha recuperat el grup de "Ball de Garlandes". Tota aquesta concentració d'activitats va fer que les Enramades adquirissin molta més rellevància que en d'altres poblacions.

icle en constant renovació

un poble i de la seva història

CRISTINA ZAMORANO I GEMMA CARBONELL
EN AQUEST DOSSIER TAMBÉ HA COL-LABORAT:
JOAN ILLA, ESTUDIOS LOCAL
IL·USTRACIONS: FRANCESC MAS

CALENDARI DE FESTES D'ARBUCIES

GENER	Reis
FEBRER	Dijous Llarder Carnestoltes
MARÇ	Festa de l'Esport
ABRIL	Sant Jordi
MAIG	Festa del Roser a Joanet
JUNY	Enramades Fira de Mostres i Tradicions Catalanes Sant Joan
JULIOL	Festa Major Mostra d'Oficis
SETEMBRE	11 de Setembre Festa Major de Joanet Aplec de la Capella de la Pietat
OCTUBRE	Fira de la Tardor Festa del Flabiol
NOVEMBRE	La Castanyada
DESEMBRE	Nadal Caga Tió

ORIGEN DE LES ENRAMADES

La Festa de les Enramades té el seu origen cap al segle XVI. Començava la vigília del Corpus amb una passada que recollia la gent per assistir a la funció religiosa de les "Completes". L'endemà hi havia missa solemne i a la tarda se celebraven les "Vespres".

Això es repetia cada dia durant tota l'octava de Corpus. Després de cada funció religiosa es feien ballades. Avui en dia, després de la passada ja no hi ha celebracions religioses, però encara ballem: dues sardanes, dos xotis i dos valsos.

Tots els actes religiosos es diu que es feien dins de l'església i els vilatans i vilatanes moguts per la fe i l'entusiasme l'ornamentaven amb ramatges i flors boscanes. El temple adquiria un aspecte impressionant amb els ciris encesos i les branques, però un any, no se

sap quin, l'església s'incendià a causa de les branques i els ciris. Des d'aquell moment les Enramades es van traslladar al carrer. Aquesta teoria, però, no està documentada enlloc; de fet és més un mite que una realitat. Els primers carrers que van

La Festa de les Catifes.

Foto: J. Moré

Actuació del Grup de Garlandes a la Plaça de la Vila.

Foto: J. Illa

celebrar l'enramada van ser el carrer Damunt i el carrer del Vern, que donaren lloc més endavant a la de la Plaça i la del Castell respectivament. A principis del segle passat s'hi va afegir el Sorral que la celebrava juntament amb Magnes. El darrer dia estava dedicat als pagesos. La resta de dies, fins arribar als vuit que durava la festa, es costejava amb els diners de les cases més importants de la vila. Amb el temps els barris han anat creixent i canviant; Magnes té enramada pròpia, així com el barri de la Carretera. En canvi l'enramada dels pagesos va desaparèixer amb el boom industrial. Les processons han desaparegut completament. Durant la vuitada de Corpus se celebraven tres processons: la del dijous de Corpus, la de la Mare de Déu del Roser el diumenge, i la del següent dijous que cloïa la festa. La tradició de les catifes és molt més recent, data d'uns 40 anys enrera. Antigament l'únic que es feia era escampar flors pel carrer, però amb el temps es van començar a fer dibuixos. Els primers eren molt senzills i es feien amb flor poc variada i de la zona, bàsicament lliroia o ginesta, falguera, fulla d'acàcia i gallarets. Després els dissenys es van anar complicant i en l'actualitat un jurat premia la catifa més elaborada i vistosa. Les catifes s'elaboren el diumenge abans de la vuitada de Corpus. Actualment és el dia més important de la Festa.

LES FESTES PATRONALS

La peculiaritat de les festes patronals era que començaven la vigília abans amb música i ballades. Tots els sants i santes que tenien capella a la Parròquia d'Arbúcies tenien la seva confraria i el seu dia de celebració, que era considerat festa local. Així era festa el dia de Sant Sebastià (22 gener), el de Sant Roc (16 d'agost), el de Sant Climent (23 de novembre), entre d'altres. A més, també eren festes patronals les que corresponien a un gremi o ofici; les modistes per Santa Llúcia, els traginers per Sant Antoni dels Burros, els constructors per Sant Antoni dels Paletes, els roders el 1r. de maig,... La principal distracció dels arbuciençs i arbucienques era la celebració de les festes de cada confraria. Cada primer diumenge de mes estava dedicat a la confraria del Roser i el tercer diumenge a la del Santíssim Sacrament. La resta de festes es repartien en altres dies. Es feien

invocacions per a deslliurar-se de mals o per demanar bones collites, com en el dia de Sant Gil, que es beneïa el blat.

LA FESTA MAJOR

Tenim coneixement de la celebració de la Festa Major des de fa 350 anys. Era la diada principal de la Confraria del Santíssim Sacrament. La data era el tercer diumenge d'agost, que dona origen al naixement de la Confraria. Tot i que cada tercer diumenge de mes era el dia del Santíssim, és a l'agost que se celebrava l'aniversari i així va donar lloc a la Festa Major. Amb el pas del temps la Festa Major va esdevenir la festa més important del poble i va ofegar la dels Sants Patrons. El dia de la Festa Major era el dia dels convidats. La Plaça de la Vila s'omplia, el dia abans, de parades d'aviram i les mestresses compraven les aus per fer l'àpat més lluït de l'any. També era el dia en què tothom estrenava una peça de roba. El ball de Festa Major es

feia, a la primera meitat del segle, a l'envelat de Can Cassó. Actualment, però, la Festa Major es celebra durant l'últim cap de setmana de juliol. La Festa, avui en dia, queda deslluïda perquè bona part de la gent fa les vacances fora d'Arbúcies.

L'APLEC DE LA PIETAT

L'Església de la Pietat està documentada a partir de 1527 i es tenen notícies que l'Aplec ja se celebrava al 1830, el quart diumenge de setembre. Està considerada com la Festa Major Petita d'Arbúcies i és l'única que encara conserva el seu caràcter religiós. Durant la Guerra Civil la Capella va ser destruïda però l'Aplec va continuar celebrant-se sobre el solar, fins que al 1945 fou completament reconstruïda. Fa uns vint anys que durant la missa es realitza una ofrena floral a la Mare de Déu. S'ha incorporat també la rifa d'ous i venda de coques així com altres actes de caire lúdico-festius.

ALTRES FESTES LOCALS

Recentment l'Ajuntament i diverses associacions de la vila han contribuït a crear noves festes que responen a les inquietuds actuals de la gent del poble. Per exemple, la Festa de l'Esport, que es fa durant el primer cap de setmana de març i que està organitzada per totes les associacions esportives de la vila amb la col.laboració de l'Ajuntament. Una altra de les festes és la del Flabiol, que des de fa deu anys se celebra i aquests darrers anys es fa el penúltim diumenge d'octubre, coincidint amb la Fira de la Tardor.

La majoria de fires són de recent aparició i de caràcter comercial. Algunes de les més destacades són: la Fira de la Tardor, amb un concurs de bolets, la Fira de la Flor, la Fira de Mostres de Tradicions Catalanes i la Mostra d'Oficis. També celebrem, com a tot Catalunya, les festes estacionals com la

Castanyada, Nadal i Reis, Carnestoltes, Sant Jordi, Sant Joan i la Diada de l'11 de Setembre.

INTENTS DE RECUPERACIÓ

Des de fa uns anys s'han intentat recuperar algunes tradicions perdudes, que havien tingut cert arrelament al poble. El grup de "Ball de Garlandes" es va constituir

per recuperar l'antiga Dansa de les Enramades. Cada any fan una demostració d'aquest ball, anomenat de les Garlandes, i d'altres que van incorporant a través d'un treball de recerca. Junt amb els dansaires de les Garlandes i com a complement de la Fira del Flabiol es va formar el grup de flabiolaires Els Ginjolers

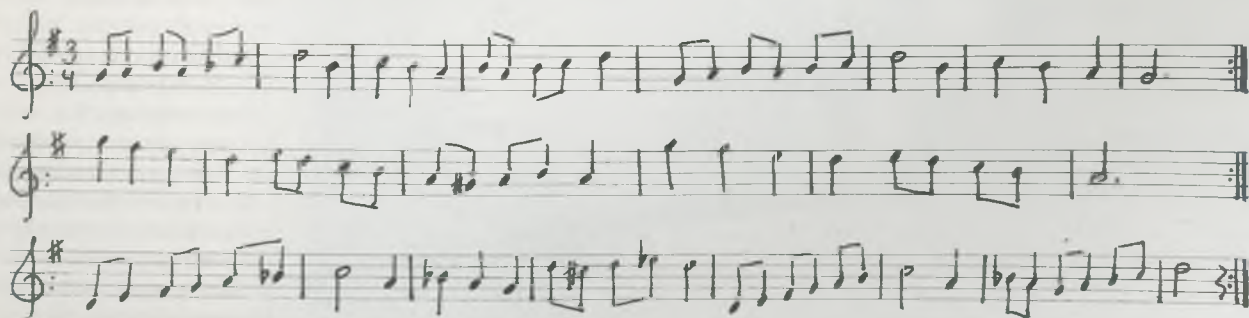
d'Arbúcies, que acompanyen els balls tradicionals. A Arbúcies hi havia antigament tradició de flabiolaires que tocaven en els balls i feien acompanyaments en les caramelles de Pasqua. La recuperació d'aquestes tradicions és fruit de l'esforç i interès de certes persones que no volen oblidar quins són els seus orígens. Però no és una recuperació nostàlgica, sinó una manera de reviure tradicions i de passar-s'ho bé. Les festes s'han d'adequar als nostres dies i cal mirar endavant, però sense deixar de banda el nostre llegat.

Els Ginjolers d'Arbúcies.

Foto: J. Illa

BALL DE GARLANDES

Partitura del Ball de Garlandes d'Arbúcies.

SAHARA

ARRIBA EL MOMENT DE D

Vint anys són massa anys per a la resolució d'un conflicte que va començar amb l'entrega per part del govern espanyol del territori del Sahara Occidental als països veïns: Marroc i Mauritània.

El govern espanyol havia promès la celebració d'un referèndum per a l'autodeterminació que havia de fer-se el 1976. La inestabilitat política interna i la debilitat del govern espanyol, agreujada per l'agonia i mort del general Franco, els interessos econòmics que certs polítics del règim tenien en les explotacions de les riqueses del Sahara

Occidental i les pressions internacionals, especialment de França i EEUU, van ser determinants i el govern espanyol va cedir davant la pressió marroquí que va tenir la seva màxima expressió amb l'inici, el 31 d'octubre de 1975, de la "Marxa Verda", que va mobilitzar a més de 300.000 marroquins cap al Sahara Occidental.

Aquests fets van propiciar, un mes després, la signatura dels acords tripartits de Madrid, que anunciaven la retirada del territori el 26 de febrer de 1976 i el repartiment del Sahara entre Marroc i Mauritània.

D'aquesta manera Espanya es reservava part dels recursos existents a la zona: el 33'7% de les mines de fosfats i el dret d'explotació, per un període de 10 anys, del banc pesquer Saharià, considerat el més ric del món. A més obtenia del Marroc el compromís de no reivindicar Ceuta i Melilla.

Durant la imminent ocupació, el poble sahrauí es va veure obligat a abandonar les seves llars. Abocats a l'exili prop de 160.000 saharisians es van establir a la Hamada, un desert inhòspit situat a la regió de Tindouf.

SITUACIÓ ACTUAL

Després de 16 anys de guerra, el juny de 1991, l'ONU fixà el referèndum d'autodeterminació per al 1992 i es decretà l'alto el foc.

Els problemes comencen a l'hora de confeccionar el cens de votants que segons els criteris fixats per l'ONU s'hauria de fer en base al llistat elaborat pels espanyols el 1975. Des de l'inici Hassan II no ha deixat de posar entrebancs, que van des dels intents repetits d'incloure milers de marroquins en les llistes del referèndum, passant per, segons explica en el seu informe l'organització estadonidenca de defensa dels drets humans "Human Rights Watch" (HRW), les contínues obstruccions a les tasques d'actualització del cens, les nombroses amenaces i detencions de sahrauís que la policia marroquí ha vingut realitzant des de 1991. Les intimidacions han arribat al propi personal de l'ONU que, en aquell informe, es queixen de "la falta de llibertat per expressar els seus punts de vista i opinions", en unes instal·lacions plenes de membres de la policia secreta marroquí. Un informe posterior publicat per Amnistia Internacional (AI), confirmava aquestes informacions i posava la nota en les contínues violacions dels drets Humans comesos pel

Foto: S. Rosdevall

Marroc, amb centres de detenció i tortura i centenars de sahrauís desapareguts al llarg d'aquests 5 anys.

Davant aquesta situació l'ONU ha dirigit la seva mirada cap a un altre cantó, cap protesta formal, cap investigació. Tal com diu l'informe d'AI:

"MINURSO" quedarà com un testimoni silenciós de les violacions". Els únics comunicats emesos per l'ONU parlen que les culpes del retard, són atribuïbles a obstruccions efectuades per ambdues parts, sense entrar en detall. La situació de treva del conflicte bèl·lic i les tensions provocades per una negociació d'aquestes característiques, poden justificar que es cometin faltes, el que no és justificable i no podem obviar és que únicament el Marroc ha comès regularment accions que han compromès la llibertat i la justícia que havien de presidir el futur referèndum. Així les coses i sense poder seguir justificant la seva inoperància, l'ONU decideix abandonar les tasques d'identificació i retirar el personal dedicat a aquesta funció, deixant al territori únicament personal militar amb la missió de controlar l'alto el foc. Una vegada més el Marroc surt guanyant amb aquesta decisió, el temps corre al seu favor i això suposa el manteniment de l'actual statu quo i la renúncia en la pràctica a trobar una sortida negociada al conflicte.

El Marroc no té el reconeixement de la sobirania sobre el Sahara, però continuarà controlant el territori útil: les ciutats, els fosfats i el banc pesquer sahrauís. No podem obviar que amb l'abandó del Pla de Pau, l'ONU es dedicarà exclusivament a controlar el compromís de l'alto el foc que aquell comportava, convertint-se de facto en el guardià que protegeix l'ocupació i els interessos marroquins al Sahara Occidental.

Des de l'anunci de la retirada del personal civil de l'ONU, s'ha posat en marxa una ofensiva diplomàtica que té com a

objectiu exigir al Consell de Seguretat de l'ONU, que assumeixi les seves responsabilitats.

Una de les accions fetes a la 3ª caravana per la pau va ser la signatura per part dels representants de les diferents institucions i partits polítics d'un document en el qual expressen el seu suport a la causa del poble sahrauís, instant l'ONU perquè dugui a terme el cens de votants amb garanties de justícia i llibertat.

El document demana a la Unió Europea i al govern espanyol, l'assumpció de les seves responsabilitats,

proposant a l'Estat espanyol la celebració d'una Conferència Internacional de Pau que impulsi el diàleg i la celebració del referèndum.

Estem en un moment molt delicat. El nostre suport i reconeixement és necessari i això no ho podem oblidar. Que no ens passi com deia Rosa Montero fa setmanes al diari "El País":

"Son tan pobres y tan pocos que podemos abandonarlos fácilmente. Apenas si haran ruido: cuando griten bastará con mirar hacia otra parte".

Foto: S. Rosdevall

COLÒNIES SAHARA 1996

Des de fa anys l'Associació Catalana d'Amics del Poble Sahrauí (ACAPS) organitza les colònies d'estiu a Catalunya per a nens i nenes dels campaments de refugiats sahrauís.

El projecte es prepara com una manera més d'expressar la nostra solidaritat amb el poble sahrauí, concretant-la en un dels sectors més afectats per les difícils condicions de vida d'un poble que porta més de 20 anys vivint a l'exili en campaments de refugiats. Els objectius bàsics d'aquest projecte són: possibilitar el coneixement i relació intercultural entre infants

del Sàhara i Catalunya, donar sortida als infants dels campaments de refugiats durant els mesos més calorosos de l'any, facilitar la detecció i tractament d'estats carencials físics i malalties, així com donar a conèixer la realitat del poble sahrauí a milers de famílies i organitzacions de tot Catalunya, possibilitant d'aquesta manera l'extensió i implicació any rera any de més persones, entitats i institucions del nostre país. Arbúcies acollirà aquest any a cinc infants i el seu monitor, que viuran amb famílies de la nostra vila i s'integraran, igual que l'any

passat, en les diferents activitats que es porten a terme durant l'estiu. L'organització del projecte a Arbúcies es fa des del Consell Municipal de Solidaritat, tot i que un dels seus integrants: el grup de Suport al Poble Sahrauí d'Arbúcies, coordina aquesta campanya. S'ha de destacar que la seva tasca seria molt difícil de portar a terme, sense la implicació de les diferents entitats i col·lectius que integren el Consell i que participen activament en el desenvolupament de les diferents activitats. La nostra intenció és que

visquin el més a prop possible la nostra vida, sense oblidar per la nostra part, que ells també ens ensenyen moltes coses, coses i aspectes de la vida que nosaltres vam tancar al bagul dels records fa molts anys.

Correspon a les famílies que tindran als nens i nenes acollir-los i cobrir les seves necessitats bàsiques. A la resta ens queda la tasca de fer extensiu aquest acolliment i aconseguir que es sentin bé a cada racó i a cada hora del temps que passin a la nostra vila.

COL·LECTIU DE SUPORT AL POBLE SAHRAUÍ.

El desconeixement pot fer ignorar la realitat d'un poble que lluita inescapablement patint la dura supervivència de la Hamada. Però per oblidar tan sols ens cal tenir coneixement d'aquesta realitat, d'aquesta lluita, d'aquesta supervivència, d'aquest patir. És per això que Arbúcies no pot oblidar la vergonyosa realitat que ha portat al poble sahrauí a l'exili. Fa tres anys que es va produir el primer contacte amb els camps de refugiats, Jaume Soler viatjà amb membres del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament als campaments de Tindouf, signant així l'Agermanament entre la daira (poble) d'Hagunia i la vila d'Arbúcies com acte de suport a la causa Sahrauí.

L'estiu de 1995 un grup de nens i nenes sahrauís, varen aterrar a

la nostra vila. Aquesta mainada va fer que la totalitat de les famílies acollidores d'Arbúcies es desplaçés al Sàhara Argelès per tal de veure la realitat dels campaments de refugiats i poder conèixer amb les famílies, compartint la riquesa de la seva hospitalitat, la senzillesa del seu somriure i l'elegància dels seus moviments, acompassats i fermes. Aquest viatge serví per tal de recollir d'una manera formal les necessitats de la daira d'Hagunia a la wilaya (província) de l'Ayún.

Tot seguit i a casa nostra, el col·lectiu de suport al poble sahrauí comença a treballar per fer realitat, gràcies als nombrosos col·lectius i entitats del poble, i al conjunt de la població d'Arbúcies, les peticions formulades pel consistori de l'Ajuntament d'Hagunia.

RESULTAT DE LA CAMPANYA 3A CARAVANA PER LA PAU, DE RECOLLIDA DE MATERIAL PEL SAHARA (ARBÚCIES)

Aportacions materials i descomptes:	275.500'-PTA
Material escolar (Preu estimat total):	100.000'-PTA
Joguines variades:	90 Kg.
Fils, llanes i roba (preu estimat total)	480.000'-PTA
Sabates:	38 parells
Material d'horta (llavors i eines)	331.846'-PTA
Material higiènic:	80.835'-PTA
Material de dispensari i ambulància:	1.838.648'-PTA
Varis:	24.510'-PTA

TOTAL GLOBAL CAMPANYA: 3.131.339'-PTA

Aquest material va ser lliurat íntegrament per membres del Col·lectiu de Suport al Poble Sahrauí i de la Comissió d'Agermanament Arbúcies-Hagunia, al poble d'Hagunia.

LA NOSTRA FESTA MAJOR

Entitats i Persones

Hem parlat amb la Montse Soler, membre de la Comissió de Festes, perquè hem pensat que la comissió de festes, tot i ser un grup que va variant, és una entitat més de la Vila.

En primer lloc li vàrem demanar qui formava part d'aquesta comissió i a qui representaven les persones que hi assistien, aquest n'és el detall:

Ramon Camps, membre de l'Associació Fotogràfica;

Maria Pujol, com a representant del Grup de Garlandes i del Club Patí; **Emília Talleda** del Club de Petanca; **Mercè Ferrer** de la Llar de Jubilats; **Jaume Pujolràs** de l'Agrupació Sardanista; **Joaquim Illa** del Consell de Joves; **Montse Plana** de Xarxa d'espectacles; **Dionís Rodríguez**, **Roser Masnou**, **Maite Plana**, **Jordi Marzal**, **Amàlia Delgado** i **Imma Masferrer** a títol personal i

el regidor, actualment, **Pere Garriga**.

I a més a més, hi ha col.laboracions puntuals, com ara, el grup d'esplai de Can Son o el personal de les piscines.

Sobre el temps que la gent acostuma a estar a la comissió, la Montse Soler ens respon que això depèn de moltes coses:

circumstàncies personals, el temps que la persona està a l'entitat, però hi hauria una

mitjana de 3-4 anys.

En aquest moment ens recorda que aquesta és una comissió oberta i aprofita l'avinentsa per convidar a la participació, ja que, gent nova aporta idees noves.

També hem volgut saber si la comissió té autonomia o ha de seguir unes pautes concretes. Sobre aquest aspecte ens ha dit que la comissió té uns límits pressupostaris i una línia de festa major popular, però

LES DATES DE LA FESTA MAJOR

El canvi de dates de la Festa Major volia ser una crida a la participació per part de la gent d'Arbúcies.

Fa uns quants anys es va fer una enquesta entre la població per saber l'opinió sobre un possible canvi de dates de la Festa Major, ja que en fer-la a l'agost era una festa desaproveitada pels vilatans que marxaven de vacances. S'havia dit que era una festa per als estiuejants.

En el pregó, que l'any 1980, feia en Daniel Martí, podíem escoltar: "...Segons tinc entès, a la nostra vila, com a molts d'altres indrets d'aquesta terra, la Festa Major s'esqueia el dia dels patrons, Sant Quirze i Sta. Julita, però com que aquesta diada es troba en temps de molta feina al camp, temps de collita, temps de sega, els nostres avantpassats, amb un gran sentit pràctic varen canviar la data, per a celebrar-la més endavant, a mitjans d'agost, el 3r. diumenge, quan ja les feines al camp han perdut la seva urgència. Amb això demostraven els arbúciens d'aquell temps l'estimació que tenien a la Festa Major...)

Per tal que la festa continués sent important i lluada i a petició de la Comissió de Festes, es va passar una enquesta, als majors de 18 anys de la població. De les 3402 persones enquestades es van recollir 940 respostes, la qual cosa representa un 27,63% de participació, amb el resultat següent:

515 persones (54,78%) estan a favor del canvi de la Festa Major, a l'últim diumenge de juliol.

352 persones (37,44%) estan a favor que es mantingui en el tercer diumenge d'agost.

73 persones (7,76%) estan a favor d'un canvi per establir la festa en diferents dates: St. Quirze i Sta. Julita, la 3a. setmana de juliol, per l'Aplec de la Capella, per les Enramades, per Sant Jordi, etc. En funció d'aquestes dades i de l'opinió majoritària a favor del canvi de data, es va presentar al Ple del dia 5 d'octubre de 1989 una proposta d'acord per

Foto: J. Camps

efectuar el canvi de dates que va ser aprovada per majoria dels regidors, és a dir, amb el vot a favor de l'equip de govern CUPA i el vot en contra de l'oposició CiU.

En el debat de la qüestió es van posar de manifest diverses qüestions, com ara, l'opinió de les empreses, si la gent del poble podia gaudir o no d'aquesta festa, etc.

I la Festa Major d'Arbúcies, va quedar fixada per a l'últim diumenge de juliol i com a festes locals el dilluns i dimarts següents.

L'any passat en el pregó, Joan Illa, es feia ressò del 350è

aniversari de la nostra Festa Major i ens deia: "... La festa ha anat evolucionat arribant als nostres dies totalment diferenciada dels seus inicis. De la solemnitat religiosa i pomposa, a la total secularització; de les simples ballades a la plaça, als fastuosos concerts, balls i espectacles; de les modestes formacions musicals de 5 músics al segle XVII a les grans i millors orquestres del nostre àmbit nacional; de les aplegues de blat i diners per sufragar la festa a les associacions i suport de l'Ajuntament; de la gestió dels pabordes a l'actual comissió de festes...."

Entitats i Persones

tret d'aquestes pautes la comissió té força autonomia a l'hora de triar els actes, els lloc on realitzar-los, els preus de les entrades i altres qüestions pràctiques.

Actualment, la Festa Major té uns 5 milions de pressupost, aproximadament.

Un altre tema que hem tocat és la participació a la Festa Major, i podríem dir que la gent participa força en els actes, sobretot en els que es fan a l'aire lliure i de manera gratuïta. Tot i que ha millorat l'assistència a partir del canvi de dates de la festa, encara hi ha persones del poble que aprofiten per fer vacances i marxar de la vila.

Quins són els actes més rellevants i on es faran, enguany? La Montse, ens ha fet una avanç de la programació, però com que hores d'ara tothom tindrà un programa detallat a casa

seva, només destacarem aquests aspectes:

Divendres i dissabte seran dues nits musicals, molt especials per als joves, i aquí hem de remarcar que aquests actes són totalment organitzats i conduïts pels mateixos joves.

Per altra banda, hi haurà força actes que es faran a Can Cassó, com ara el ball de diumenge al vespre i el de comiat de la festa que serà dimarts i aniran a càrrec de LA SELVATANA I SETSON I BLAS.

Aquest estiu el teatre es farà també a Can Cassó, i vindrà una companyia de renom a fer l'obra "LA EXTRAÑA PAREJA" que porta molt de temps en cartellera. En contrapartida s'haurà de cobrar entrada. No hi faltaran les audicions de sardanes, una cantada d'havaneres, el concert-vermut al Sot del Palau, i la

tornaboda a Can Quadres. I com a novetat per als nens un parc infantil que durarà tot el dissabte i que acabarà amb un correaigua.

Déu-n'hi do per aquesta Festa Major i tenint en compte que també celebrem unes Enramades, que amb molts esforços, perquè no són festives, són llúides i molt participatives. També cal remarcar que aquesta mateixa comissió organitza altres festes com ara Carnestoltes, Enramades, Sant Joan i la Festa Major que hem descrit.

I què fa aquesta comissió? Doncs, programa, fa de jurat en el concurs del cartell de Festa Major, s'encarrega de coses molt concretes, com ara: enramar els llocs on es fan els actes, posar cadires, cobrar entrades, transportar materials, el servei de bar per ajudar al finançament de la festa, i pràcticament res més, oi?

Aquí totes dues hem fet un somriure, però jo no vull deixar de remarcar que fa un gran servei desinteressat i enriquidor que fa que es possibiliti una festa viva, que vol satisfer molts desitjos i que des d'aquestes ratlles volem agrair molt sincerament.

CARME TORELLÓ

CARACTERÍSTIQUES

La Festa Major queda concentrada en un cap de setmana llarg, divendres al vespre, dissabte, diumenge com a dir fort i principal, dilluns i dimarts.

L'estructura de la festa es va repetint any rera any amb un seguit d'actes que volen complaure tothom: joves, petits i grans.

Hi ha elements de festa que trobaríem arreu: pregó, ball, teatre, sardanes, gegants, fira d'atraccions. Però d'altres són actes amb un to peculiar, com ara: el vermut-concert del Sot del Palau o la tornaboda de Can Quadres.

La combinació d'elements tradicionals i innovadors és una de les característiques de la Festa Major d'Arbúcies.

Però per sobre dels actes concrets, planeja un aire de festa que és el més important. Aquest sentit de festa es concreta de moltes maneres: la principal és el retrobament de famílies, gent que no viu a Arbúcies, ve a fer l'àpat de Festa Major, a veure els parents i a participar de la festa.

El poeta local Ramon Ferrer i Momplet, conegut per Mon Milda, en el seu estol de versos humorístics comenta la gran festassa que es feia en aquesta celebració:

DE LA FESTA MAJOR

Foto: AHMA

"L'arròs obria el festí, després l'oca, el colomí, el pollastre, el xai rostit, una vedella estofada, peix, conill, l'ensaiamda i aquell vi tan exquisit..."

Un altre tema és el vestuari, la gent es muda i si pot estrena, passeja i va a la fira.

La gratuïtat de molts actes, fa que sigui una festa participativa, però també s'ha demostrat que la gent no té inconvenient en pagar una mica a canvi de

tenir alguna orquestra o grup de renom, més que res pel prestigi que això comporta o també perquè si ho fan els pobles veïns, també ho hem de fer nosaltres.

BONA FESTA MAJOR 1996!

L'ANNITA DEL CASINO

Foto: J. Camps

L'Anna o l'Annita del Casino, com li vulgüeu dir, a ella li agrada de totes maneres. Fa vint-i-sis anys que la veiem a darrera la barra del bar. Estem acostumats a trobar-la-hi amb el mateix posat seriós i tranquil. Ella diu que de seriosa sí que n'és, però que de tranquil-la només ella s'ho sap, perquè la "professó" va per dins. Això sí, sempre procura aparentar calma i serenitat. Diu que pel seu gust ella no hagués entrat a treballar en un bar, però per aquelles coses de la vida s'hi ha trobat. Si hi ha alguna feina que li crida l'atenció és la de fer tractaments de bellesa, perruqueria, massatges,... aquesta és una activitat que li hauria plagut.

Va venir a Arbúcies amb deu anys, venia de pagès d'un poble de Múrcia i se'n van anar amb tota la família a can Molineric. Sempre li ha agradat viure a pagès, quan era petita jugava a fer de pagesa, construïa feixes, cavava... És la gran de sis germans i cap als quinze anys va baixar al poble a ajudar en Jeroni i la Pepeta de cal Carter. Té molt bon record d'aquest matrimoni, que la va tractar com a una filla. Va viure deu anys a casa seva i no en va sortir fins el mateix dia que es va casar. Pensa que sempre havia disfrutat amb la feina de la sabateria i la de carter que eren les feines que va aprendre amb ells. Encara ara s'encanta, quan pot, a mirar aparadors de

sabates i es fixa molt en el calçat de la gent; i quan repartia el correu li agradava el tracte amb la gent.

Quan es va casar amb en Josep del Casino, va deixar aquestes feines per passar a la barra del bar, cosa que diu que no li agrada tant, perquè és una feina molt lligada, no es pot fer un horari que faciliti fer vida familiar, tot i que vas vivint i sembla que no t'adonis que passen els dies i que no tens temps per tu mateixa. Quan va tenir els seus fills, la Cristina i en Joan, es va haver de refiar de la família perquè no podia estar prou per ells a causa de la feina. Quan més greu li sabia deixar-los era quan estaven malalts. Els fills semblava que no ho veien, però ara de grans sí que han manifestat que trobaven a faltar als pares, potser per això ni un ni l'altra no volen continuar la tradició familiar.

Es queixa que no ha tingut des de fa anys, temps de lleure per dedicar-se a alguna afició personal. A vegades tot treballant, pensa com pot ser. Ella que va néixer el primer de maig, que és la festa del treball, ni aquest dia senyalat no pot fer festa! I encara ara, que tanquen per Nadal i els dilluns de tot l'any i es donen alguns dies de vacances. Sembla que es treballa amb un altre al·licient. Se'n refia de reposar o de fer allò que té pendent el dia que tindran festa.

La feina d'un bar vol molta mà esquerra, hi ha clientela per a tots els gustos, i al casino tenen tota la clientela possible: gent jove, gent d'edat, grups que hi van a treballar, jugadors de botifarra, billar..., avis, etc. i no és pas gaire lluny el temps en que les dones no hi entraven, cosa que per sort ha passat a la història. L'Anna no pensa que el client sempre té la raó, quan veu que algú s'altera mira d'aturar-lo, ella els ho ha de dir, però amb bones paraules. No creu que sigui necessari pujar el to de veu ni fer-ho del domini públic. Li agrada molt el tracte amb la gent gran perquè són molt reposats, i tenen una filosofia de la vida amb la qual ella s'hi troba bé.

L'any 1976 es va fundar l'Agrupació Sardanista d'Arbúcies. Alguns dels seus fundadors van ser en Tomàs Pujolràs, en Jeroni Ferrer, en Lluís Torrent, la Carme Tort, la Margarida Colomer... i en Miquel Colomer, que va ser el primer president. En començar hi havia més de 200 socis, que aportaven una quota de 100' PTA mensuals que els de la Junta cobraven a cada soci.

El 24 d'octubre del mateix any es va fer la primera ballada de l'Agrupació al Camp Municipal d'Esports, on es va

Portada del disc de sardanes d'Arbúcies.

fer un homenatge a Lluís Torres. L'audició, la van dur a terme les cobles Maresme i Principal de Llagostera. Les sardanes que es van tocar van ser: *L'aplec de Santa Perpètua, Tossa bonica, Mans enlaire, L'amic Crous, Els nois alegres, En Joan i l'Helena, Aplec, Bona festa, L'ermita de Collbàs i Arbúcies, jardí del Montseny.*

El 1978 la junta la formen Tomàs Pujolràs, en Miquel Tarrès, en Lluís Torrent, la M. Gràcia Pujolràs i en Lluís Planchart, que va ser-ne el president. Cada vegada que es feien sardanes s'havia de muntar l'entarimat i l'enllumenat i es feia una pissarra amb el títol de les sardanes que es tocaven aquell vespre. També durant l'època d'en Lluís Planchart es van dur a terme unes xerrades col.loqui, patrocinades per "la Caixa" a càrrec de La Principal de la Bisbal on ensenyaven les tècniques de la música de cobla i el funcionament dels instruments.

Amb motiu de la inauguració de la Caixa de Girona, l'Agrupació Sardanista va ser l'encarregada de fer una audició de sardanes i un concert. Durant aquest concert es va retre homenatge al

mestre Lluís Torres. En aquesta etapa l'Agrupació Sardanista organitzava l'Aplec de la Capella conjuntament amb la junta parroquial.

En 1983, la Marta Romaguera agafà la presidència de l'agrupació juntament amb en Jaume Pujolràs com a vicepresident, en Miquel Tarrés com a secretari i en Xavier Rubio i en Ramon Cortés com a vocals.

El 1984 es van fer i legalitzar els estatuts de l'agrupació, i es van començar les diades del soci.

L'any 1986 el president és en Jaume Pujolràs i el secretari en F. Xavier Rubio. Durant uns anys hi col.laboren molt la Dolors Galceran, la Rosa Frigola i l'Elisa Recarens, anys en que no hi ha una Junta estable. El 1988 es va col.laborar en la campanya "El país a l'escola", fent cursets a Sant Hilari, Riells-Viábrea i Arbúcies.

L'any 1992, quan era president en Jaume Pujolràs, es va complir un somni de l'agrupació: EDITAR EL DISC DE SARDANES D'ARBÚCIES. Després de molts esforços, feina, desenganys... el disc va veure la llum el 25 de juliol de 1992 en el teatre de la Llar de Jubilats on es va fer la presentació. A l'acte, que va ser amenitzat per la Coral d'Arbúcies i Sant Hilari (actualment Coral Amethysta), hi van ser presents autoritats locals i un representant de la cobla. En la confecció del disc hi va col.laborar desinteressadament molta gent. El disc està format per 10 sardanes de les quals cinc són del mestre F. Riumalló, i les altres dels mestres Ll. Torres, F. Vilaró, J. Pons, F. Graells i M. Tudela.

Durant els 20 anys que fa que existeix l'Agrupació Sardanista

només un any es va deixar de fer el curset d'ensenyament de ballar sardanes.

Actualment la junta la formen en Jaume Pujolràs que n'és el president, la Maria Pujol, la Montse Plana i l'Ester Salomó, que estan preparant ja la festa del 20è aniversari de l'Agrupació Sardanista, que se celebrarà els dies 7 i 8 de setembre. Els actes que es faran són els següents:

DISSABTE, DIA 7 DE SETEMBRE

A les 5 de la tarda:
- Cercavila dels gegants i grallers.
- Xocolatada per a tothom a la plaça de la Vila.

A les 10 del vespre, i també a la plaça de la Vila, l'**Esbart Dansaire del Montgrí** i la cobla **Foment de la Sardana** ens oferiran l'espectacle:

TRENCATS I SEGUITS

i seguidament sardanes.

DIUMENGE, DIA 8 DE SETEMBRE

A les 5 de la tarda:
- Actuació del grup **Ball de Garlandes**

A les 6 de la tarda:
- **Sardanes**

SORTIRAN PROGRAMES A PART

ARBUCIENCs, US HI ESPEREM A TOTS PER CELEBRAR-HO PLEGATS,

Si algú està interessat en comprar el disc el trobareu a La Gabella, i si algun de vosaltres vol fer-se soci de l'AGRUPACIÓ SARDANISTA només cal que s'adreci a qualsevol membre de la Junta.

MONTSE PLANA

ANAR-SE'N DE LA LLENGUA (i 2)

SOCIETAT

Recordeu el nostre estimat personatge que pujava pel carrer de l'Estenedor. En ple mes de juliol continua fent la seva travessia diària per unes nits ara ja més temperades. És tard ja que demà no ha d'anar a treballar. Segur que es llevarà una mica més tard de l'habitual, tot i que voldrà aprofitar el matí per organitzar aquelles vacances que ja s'apropen. Lluny encara, veu els llums de frenades precipitades de cotxes sorpresos pels lots càlids de dues siluetes sobre la vorera. Qui sap què li depara el destí quan volent evitar-les hagi d'identificar-se i justificar-los el seu pas?

Com s'enunciava a la PERXADA 5 pertoca en aquesta segona part acabar l'anàlisi des del punt de vista de la demanda.

LA LLENGUA VERNACLA

Ha passat molt de temps des que un dels primers parlamentaris de la jove democràcia espanyola afirmava que la llengua catalana difícilment podria ser instrument útil per descriure els complexos conceptes de la física nuclear. Els experts en el tema saben que actualment si hi ha una llengua prou actualitzada perquè això sigui possible malgrat que el cercle d'usuaris sigui petit. En tot cas les argumentacions actuals es basen en la viabilitat econòmica dels consums de textos en català i aquests depenen exclusivament de la nostra demanda. No fa massa dies, en el nostre Parlament, també es donaven argumentacions, per exemple, per trencar el consens sobre l'etiquetatge del tabac en català *-les companyies tabacaleres no voldran invertir en el nostre país si els posem traves comercials-*, deien. Que costa reconèixer una unitat lingüística de més de deu milions de parlants que de per sí dóna viabilitat a gran quantitat de projectes de normalitat lingüística (editorials, premsa, serveis...). Però això no és tot.

L'US DE LA LLENGUA ESCRITA

Durant la confecció del Padró d'Arbúcies se'ns preguntava, en una enquesta paral·lela, pel nostre nivell d'escriptura i parla. El percentatge més elevat, i no sorprèn gens, apuntava al català en la parla. Pel que fa a l'escriptura aquest era menor i creixia la indiferència en l'ús de les dues llengües. Pel que fa a la lectura s'intueix que les coses estan encara molt endarrerides, sobretot quan el castellà domina el mercat dels llibres més accessibles.

LA PREMSA

El nostre poble no identifica la normalitat en l'escriure en català dels nostres periodistes. De tant en quan es compren diaris (1 cop per setmana en la seva majoria) i aquests solen ser La Vanguardia o El Periódico. Això no vol dir que no es llegeixin els altres, El Punt i El Diari de Girona, diàriament si cal. La gent vol informar-se de les coses que li passen a prop de casa però del diari que llegeix sovint el valora pel seu rigor i contin-

gut (encara que siguin obsequis en cintes de vídeo o llibres). Això fins ara ho troba ens els mitjans escrits en castellà. Per què?, no es refia dels escrits en català?

És que en català no podem saber igual el que passa a Txetxènia, Bòsnia, Madrid...? És que els diaris en català són massa intel·lectuals? És que creiem que hi ha un control ideològic en aquests mitjans que en els castellans no hi és?

Potser en català només volem que se'ns parli dels temes de prop: els del poble, la comarca, el país. És que hi ha paraules que no es comprenen per escrit (llenguatge ple de cultismes) i són d'un nivell massa elevat. És que als altres mitjans tan se'ns en dóna el control ideològic que s'hi fa (recordeu l'editorial de la PERXADA núm. 5). És evident que a aquest país ens falta el diari que casi la normalitat lingüística i la informativa. Trigarem molt a veure'l?

ELS LLIBRES I ELS MULTIMEDIA

Els temps que corren ens obliguen a distreure'ns per relaxar-nos d'activitats estressants. Llegir un llibre és una activitat que agrada a força gent sobretot per vacances, però poc sovint coincideixen els gustos amb els textos publicats en català. Per tant la tendència, en general, és d'acabar amb la versió castellana de les pel·lícules de moda, novel·les policíiques, de viatges,

romàntiques, de temes concrets... que tenim a prop abans d'utilitzar la biblioteca o de planificar-nos la lectura. El vídeo i la televisió són la forma habitual de relaxament. Si bé a la televisió ja en parlava a la primera part de l'article, i és la que és, el vídeo tenim possibilitat de triar-lo, (i aquí també inclou el cinema). Quants pares esperen que surti la versió catalana d'una pel·lícula per veure-la? És una batalla perduda si no canvien molt les coses.

Potser la prova definitiva la veurem aviat quan tinguem a un català geperrut de Nôtre Dame, avergonyit del seu tret diferencial, enlloc d'una flamant Pocahontas, orgullosa de la seva captivadora bellesa diferenciadora. Qui us representa millor l'estat de la nostra llengua? De vosaltres depèn.

TOMÀS MORÉ

LA DECLARACIÓ UNIVERSAL DE DRETS LINGÜÍSTICS

Entre el dia 6 i 9 d'aquest passat juny es va celebrar a Barcelona la Conferència Mundial dels Drets Lingüístics, que va aplegar representants d'organitzacions no governamentals de més de noranta estats. Aquesta Conferència va ser promoguda pel CIEMEN i per l'*International PEN*, ara fa ja més de quatre anys. La idea inicial va partir essencialment de Catalunya, i la pretensió era redactar un codi internacional de drets lingüístics. Amb aquesta finalitat es va constituir un comitè organitzatiu, encarregat de la infraestructura i les relacions internacionals, un comitè d'experts, al qual incumbia la confecció del text sobre els drets lingüístics, i un senat constituït per persones enteses en la problemàtica de les llengües minoritàries i les minories lingüístiques.

Tanmateix, aquesta idea, basada en un patró catalanocèntric, va anar evolucionant fins a abraçar

les diverses problemàtiques d'Europa, primer, i d'arreu del món, finalment. El resultat ha estat, després d'onze esborranys, una Declaració universal de drets lingüístics amb la participació i els consens de gent dels cinc continents.

La Declaració consta d'un preliminar, on es fan unes consideracions sobre els antecedents i els textos internacionals que s'han tingut en compte; un preàmbul, que ve a ser una declaració d'intencions; un títol preliminar, en què es delimiten els conceptes bàsics de dret lingüístic; el títol primer, on s'estableixen els principis generals, els drets bàsics, essencialment de caràcter col·lectiu; i el títol segon, que institueix els drets lingüístics mínims en els diferents àmbits (administració pública i òrgans oficials, ensenyament, onomàstica, mitjans de comunicació i noves tecnologies, cultura i àmbit socioeconòmic).

El text de la Declaració es va llegir al paranimf de la Universitat de Barcelona el dia 6 de juny, en català, francès, anglès i castellà, i va comptar amb l'adhesió de moltes ONG i centres PEN, així com de la UNESCO, la qual es preveu que la discuteixi i l'aculli com a text propi.

Les disposicions finals d'aquesta carta proposen a l'ONU la creació d'un consell de les Llengües en el si de les Nacions Unides, i també la creació d'una Comissió Mundial de Drets Lingüístics de naturalesa no oficial, a fi de fer un seguiment de l'evolució de la Declaració, el futur de la qual depèn, en gran mesura, de la perseverança dels seus promotors i de la bona disposició dels ens internacionals.

AGUSTI POU

CONSELL DE JOVENT D'ARBUCIES 1996

El Consell de Jovent va néixer el 1992 com a iniciativa d'una vintena de persones. D'aleshores ençà hi ha hagut força canvis. L'últim es va produir a finals de l'any passat. En Francesc Guerrero, la Rut Ribatallada i en Joaquim Illa varen sortir escollits com a nova Junta Directiva del Consell de Jovent 1996, que pretén adaptar-se a la nova realitat juvenil del poble. En aquesta entrevista analitzen alguns aspectes d'aquests últims canvis.

Què és el Consell de Jovent d'Arbúcies 1996?

Des de finals de l'any passat va haver-hi uns canvis molt importants dins el Consell que pretenien agafar l'estructura antiga i bàsica, que hi havia, i portar-la a terme. Ja que al poble hi havien unes entitats juvenils que no estaven dins el Consell, i integrar aquest conjunt d'entitats juvenils a dins i fer una unió semblava interessant. Aquestes entitats juvenils actualment són vuit: Eska (antic grup del Consell), la ràdio, esplai Can Son, GRESCA, diables Aiguardent, Maulets, Comitè de Jovent Despert i Joves d'Arbúcies.

Com s'organitzen?

Aquestes estan dins una Junta on les entitats estan representades per una vocalia (vuit en total) i la Junta Directiva formada pel president, secretària i tresorer. Apart existeix l'Assemblea que la formen tots els membres del Consell.

Es fan reunions més o menys un cop al mes o quan surten els temes d'interès. Nosaltres tres dirigim l'ordre dels temes a tractar i entre tota la junta es donen opinions de com actuar i es prenen decisions.

Quines activitats heu treballat fins ara?

Per començar hem fet la reestructuració interna. Després ens hem obert al poble

organitzant una conferència perquè el jovent del poble tingui una visió més clara del que és fer la mili i quines sortides alternatives hi ha. A més s'ha organitzat els camps de treball de Montsoriu i els actes pel jovent de la Festa Major. Aquestes són activitats que s'han fet al poble. També s'ha assistit a la presentació del Pla Interdepartamental 1996 que es va fer al Consell Comarcal organitzada per la Secretaria General de Joventut o la presentació del Consell Municipal de Solidaritat.

Quin paper juga el Consell davant l'administració?

Pel que fa a l'Ajuntament d'Arbúcies hem mantingut les relacions amb la Regidoria de Joventut i hem participat dels consells municipals als quals ens han convocat, el de Solidaritat per exemple, i participem en la Comissió de Festes. Potser ens interessaria participar en d'altres com el de Cultura.

A la Generalitat últimament hi ha molts canvis i no hem tingut massa oportunitat. Últimament estan promovent molt el carnet jove però aquí no hi ha massa interès per això, no es tenen clars quins avantatges dóna i no es pensa en utilitzar-lo. S'ha d'anar a Girona, Hostabric o Santa Coloma de Farners a fer-lo i després no s'utilitza. Es tenen descomptes per anar amb tren, als estancs, ... No arriba bé la informació al jovent del poble.

Pel que fa al Pla Interdepartamental sí que ens interessa, sobretot l'associacio-

nisme juvenil ens arriba a tocar la fibra. Estem interessats que surtin noves entitats i associacions juvenils en el poble. Volem que es moguin més els grups de jovent, no només un cop l'any, per les festes com les Enramades, sinó més sovint. Ja hi ha uns bons passos fets en aquests grups, han evolucionat molt últimament, però haurien d'arribar a definir millor unes línies d'actuació perquè poguessin obrir la seva activitat a l'altre jovent. Llavors potser els interessaria entrar dins el consell.

Què contestaríeu a aquells joves que diuen que a aquest poble no es fa res pel jovent?

Qui diu això és perquè no s'amotilla a les activitats que es fan. Nosaltres mirem que es facin activitats per a tothom, no només per acontentar algun grup. Sempre hi ha qui no pot estar-hi d'acord. Aquests haurien de fer algun pas més i començar a organitzar-ne al seu gust. Que s'hi posin, encara que siguin colles molt petites. No cal que es constitueixin com associació ni omplir fulls d'estatuts, poden fer arribar aquestes inquietuds al Consell i se'ls pot ajudar. Ens han arribat rumors que la gent no li acaben d'agradar les activitats que es fan, però de moment encara no ens ha vingut ningú a proposar noves activitats o a fer-nos crítica. No sabem de què es poden queixar.

Vosaltres vàreu ser escollits per ser Junta Directiva?

Ningú volia ser-ho. Cada grup dins el Consell ens va votar a nosaltres tres ja que no hi va haver cap candidatura alternativa que es presentés i ja les representàvem prou bé a totes.

Teniu algun tipus de pressió?

Per algun tema puntual sí que podem tenir-ne pels diferents interessos que pot haver-hi però en general no. Potser ja ens agradaria estar més pressionats. En tot cas per ser Junta Directiva no ens hem sentit pressionats ja que ens interessava el tema. No tenim tampoc les mans lliures ja que hem de defensar les línies del Consell que es marquen entre tots els grups. Pot haver-hi algunes crítiques sobre activitats que no agraden a tothom però entren dins la pressió que acceptem.

Perquè s'organitza el camp de treball?

S'ha volgut donar continuïtat per l'experiència de l'any passat. Un camp de treball és una activitat muntada en un lloc concret seguint un motiu concret. En el nostre cas el Castell de Montsoriu i la seva excavació. Vénen una sèrie de gent menor i major d'edat, del país o internacionals, amb l'objectiu de conèixer nova gent, passar-se unes estones lliures i de vacances el màxim de bé possible i a la vegada aprendre, en el nostre cas l'excavació de Montsoriu. Com que és moguda de jovent ens interessa com a Consell.

Quina experiència es treu d'organitzar el camp de treball?

Són molts maldecaps alhora de preparar-ho, trucades, reunions,... que es compensen veient la gent passant-s'ho bé i

que surten bé les coses. Sobretot veure que el que has preparat ha estat útil i tal com volíem.

Aquest any no hi ha el mateix recolzament de Joventut de Girona i el Consell ha hagut d'assumir un nivell major de responsabilitat. Ens hem de buscar més la vida per resoldre-ho tot.

Com s'ha organitzat la festa Major d'enguany?

Aquest any és una mica diferent que altres edicions. Primer perquè no només organitzem un dia sinó dos i a més de la nit aprofitarem també la tarda-nit de dissabte. I segon, les activitats seran diferents, no només hi ha ball sinó concerts pensats més pel jovent.

Ens hem repartit la feina entre els grups. Tots ho farem tot. Això farà que hi hagi més participació del jovent en la Festa Major.

Quin futur es preveu al Consell?

S'ha de buscar major representació del jovent del poble dins el Consell. Perquè facin coses i que sàpiguen que poden comptar-hi. Hi ha gent que sembla que no ho sàpiga o que no volen saber-ho.

Als qui participem se'ns ha associat molt amb un grup d'amics i que estem lligats amb l'Ajuntament. Se'ns veu tancats. S'ha de treballar perquè la gent no ho vegi així. Si el Consell decideix anar a l'Ajuntament és perquè és l'administració pública que tenim més aprop. Els recursos, apart dels propis, a qui els has d'anar buscar primer? Primer a l'Ajuntament, segon al Consell Comarcal i tercer a la Generalitat. La relació que hi ha amb l'Ajuntament és aquesta.

Camp de treball a Montsoriu 1995.

Foto: AHMA.

LA VIDA A ARBÚCIES A PRIMERS DE SEGLE (Una visió femenina)

Com ja s'anunciava en el darrer número, el Nostre Ahir, enceta una nova línia, basada en la narració de les vivències més properes en el temps. Efectivament a través de l'entrevista a persones grans de la nostra vila, s'explicarà quina era la fesomia i quines eren les formes de vida de la nostra comunitat a començaments de segle. En aquest número en Daniel Martí y en Joan Illa han fet un interessant esbós del paper de la dona en la societat arbucienca de començaments de segle, a través de l'entrevista a quatre dones, la més jove nascuda a l'any 1911: Àngela Planas, Joaquina Guiolà, Maria Ferrer i Joaquina Cuminal.

Complementant aquest eix, es proposa l'exposició d'una vivència d'una persona d'aquest segle (en aquest número ha estat el Sr. Lluís de Lama, de gairebé 99 anys, propietari de l'antiga fàbrica tèxtil del mateix nom), i la de successos vinculats amb el recull històric de la nostra contrada, com ara seria la realització de l'Inventari del Patrimoni Etnològic del Montseny, que el Museu Etnològic del Montseny, dur a terme per encàrrec del Centre de Promoció de la Cultura Catalana.

LA VIDA A ARBÚCIES A PRIMERS DE SEGLE (Una visió femenina)

La secció "El nostre ahir" es proposa posar-nos al corrent del passat d'Arbúcies. Fins ara hem conegut personatges i fets històrics relacionats amb la nostra vila. Sense deixar aquest filó - que no està pas esgotat - ara volem acostar la perspectiva del nostre ahir a dates no tant allunyades, però prou diferents de les actuals com perquè puguin interessar els arbucienca d'avui.

Els nostres avis i àvies van viure en un poble molt diferent del que nosaltres coneixem. Hem pensat que valia la pena recollir les seves vivències per assabentar-nos de com es vivia a

Arbúcies durant el primer terç del nostre segle, quins són els seus records sobre: l'escola, els jocs, el treball, l'esbarjo, els costums, tota una manera de viure que ha canviat considerablement en el transcurs del segle XX.

Hem entrevistat quatre senyores que passen de la vuitantena, -concretament de 84, 85, 89 i 93 anys- de diferents sectors i ambients. N'hi ha dues de la vila i dues de pagès. Això ens ha donat una varietat d'experiències que dibuixen el tarannà d'una societat relativament pròxima en el temps, però llunyana quant al seu capteniment. Hem es-

tructurats el nostre treball en diversos apartats que configuren la seqüència vital de la societat d'aquell temps a través del testimoni de les persones entrevistades.

L'ESCOLA

A la vila.- Les nenes anaven a l'escola de les monges carmelites del carrer de Magnes o a una escola laica situada en un pis de la plaça de les Olles -al racó de can Rinsaque portaven un equip de mestres. Aquests mestres es traslladaren a les Escoles Nacionals, de darrera la Capella, a partir de la seva inauguració, l'any 1916.

Així ens ho han explicat les nostres entrevistades:

"Vaig anar a col.legi a 5 o 6 anys. Llavors anavem amb les mestres que eren aquí a la plaça. Quan vaig ser gran em van posar a les "hermanes". Allà al dematí ens ensenyaven de lletra i a resar. I a les tardes feiem labor. No teníem gaire temps per jugar. Em van treure de col.legi als 12 anys, per a guardar el meu germà que acabava de néixer".

"Anàvem a escola a les "hermanes", petites, petites, potser als 3 anys, fins als 12. Allí ens ensenyaven les quatre lletres, història sagrada i molts resos: trisagi al dematí i rosari a la tar-

da. Ens ensenyaven les mateixes monges, n'hi havia dues per classe. No sortíem al pati a jugar, des que entràvem fins que sortíem no era qüestió de jugar.

A pagès. De les dues persones de pagès una vivia al Rieral, a uns 3 Kms d'Arbúcies. L'altre vivia cap a muntanya, lluny del poble i de la carretera. Elles ens expliquen la seva experiència:

"Jo havia anat a col·legi amb Donya Enriqueta a les nacionals. Vaig anar allà a la plaça, a aquell racó que fa. Als pisos de dalt hi havia les mestres. Ens ho passàvem molt bé jugant a la placeta. Devia tenir 6 o 7 anys. Anava i venia cada dia de casa al col·legi, a vegades plovent i amb esclòps".

"Jo anava a col·legi amb un mestre que passava per pagès, que li deien en Rabassa. Després -aquí al poble- vaig anar amb les mestres allà baix als estudis. Quan feia mal temps baixàvem amb esclòps. L'escola de pagès es feia, de vegades, en tres o quatre cases, a vegades només en una. Tot aquell veïnat anàvem a can Mundic. Més cap aquí també hi havia vingut en Llimargues de mestre, la meua canalla hi havia anat."

ELS JOCS

A la vila. -En aquell temps la mainada, fora de les hores d'estudi o de menjar, eren sempre al carrer. S'ajuntaven els nens i nenes del barri quan sortien de col·legi fins l'hora de sopar i des d'havent sopat fins l'hora d'anar a dormir. Era habitual sentir les mares cridar els seus fills i filles per a recordar-los-hi l'hora que era; més d'un -distret amb el joc- no es recordava d'anar a sopar. Vet aquí el que ens han explicat les nostres informadores:

"Jugàvem a la placeta de can Torrent, junts vaillets i mosses. Feiem un piló de terra i hi colgàvem "els sants" de les capsas de mistos i miràvem de descolgar-los amb un palet. També jugàvem a saltar a corda, a bristi, i espiàvem les parelles que festejaven darrera les vidrieres de can Torrent, deiem que feien cine. Quan vam ser una mica més grans la mare ens donava 30 cèntims els diumenges per anar al cine a cal Xic.

"Quan sortíem de col·legi ens reuníem allà a sota el Roquer. Venia canalla del Pont, del carrer de l'Estenedor i de la placeta, feiem una bona colla.

Jugàvem a bristi i a corda. I havent sopat, si ens deixaven, tornàvem a jugar fins l'hora d'anar a dormir".

A pagès. -"Jugàvem a nines. Jo me n'havia fet una de molt grossa amb draps, com si fos una criatura de debó. Jugàvem a l'oronella, a tirar el palet, a saltar a corda. Sempre a fora al carrer quan sortíem de col·legi. "Això era mentre esperava que la vinguessin a buscar. També ens ha explicat una distracció una mica tètrica: "anàvem amb una meua amiga a picar els nínxols del cementiri de la Capella, amb una pedra."

"Ens ajuntàvem una colla de pagès i jugàvem a saltar a corda, a palet, a fer rotllana, a saltar. Una vegada al pla de la Cortinoia eren més de trenta persones que jugaven a balla. Era el temps de la Quaresma que no feien ball, i s'ajuntava tot aquell veïnat, fins del Regàs n'hi havia. I eren homes, eh? i algun d'ells vell i tot."

EL TREBALL

A la Vila. - En general a les criatures ben aviat els posaven obligacions, especialment a les nenes que quan

tenien 10 o 12 anys les feien deixar l'escola per a ajudar a casa. Després -o mentrestant- les feien aprendre a cosir per a guanyar-se la vida o per a obtenir uns coneixements vitals de cara a la seva futura vida de casada. Així van començar elles en el món laboral:

"Quan vaig deixar l'escola als 12 anys vaig anar a aprendre de cosir a ca la Carmetona. Quan vaig saber sobrefilar i fer anar l'agulla vaig anar a ca la Francisca de Taradell, a la plaça, perquè allà les volien que sabessin cosir. Feiem confecció i algunes coses de modista. Altres feines de les dones eren anar a treballar la terra a jornal o anar a la fàbrica. N'hi havia que feien espadenyas. També n'hi havia que anaven a bosc, a feixina. Recordo una pobra dona -la Bota li deien- que amb el que guanyava feia feixina, comprava el pa."

"Em van treure de col·legi als 12 anys per guardar el meu germà, que feia poc que havia nascut. La mare treballava a la fàbrica i el pare anava a la vinya i al bosc, també engegava els xais dels carnisseres del poble. Aprofitant una ocasió van obrir una carnisseria que no els va anar gaire bé. Després van comprar aquella casa de la Torre del Vent - on ara hi ha l'Ajuntament - i hi van posar una botiga. Vam omplir la vinya de blat de moro i es van posar a criar porcs per a vendre la carn. Llavors ja els hi va anar més bé. Tenien dispesers, feien menjars i se'n van sortir del tot. La gent de pagès que baixava el diumenge per anar a missa, venien a casa a esmorzar o a dinar. Agafaven mitja terça de carn, o nou unces, i la mare els hi feia per dinar. Jo, que era la gran, m'hi vaig posar a servir. La gent em solia donar propina i a casa me les feien guardar. Quan vaig trencar la guardiola hi havia quatre pessetes, me les vaig gastar en unes sabates. També

havia anat a fer espadnyes a can Rafel, que tenien dones a treballar. N'hi havia una de molt llesta que se'n feia 8 o 9 parells cada dia. Ens pagaven dos rals per parell i les de dues vores un ral més. Em penso que unes espadnyes valien deu rals. Moltes dones anaven a feixina pels forns, i a buscar castanyes i glans quan era el temps”.

A pagès.- Les noies de pagès no tenien les mateixes oportunitats laborals que les de la vila. Havien de col·laborar amb la resta de la família en l'exportació de les terres i del bestiar. I si es casaven a pagès ja era una ocupació per la vida. Elles ens en parlen:

“Quan la mare et necessitava per guardar l'altra canalla ja deixaves d'anar a col·legi. Llavors molta gent no sabia llegir ni escriure. Vaig anar a cosir a ca la Carmetona, res, quatre traus i prou. Hi havia altres noies de pagès que també anaven a cosir una mica. A casa anava a portar l'esmorzar als meus germans que treballaven al tros. Jo no con-

duia pas el bestiar, la mare sí. Jo l'ajudava a estassar el marge i a recollir l'herba en un cove. També l'havia ajudat quan anava a cavar. El pare i la mare anaven al mercat a Sant Celoni a peu, per les dreceres, carregats amb cistells plens d'aviram i d'ous.”

“M'havia fotut farts d'anar a guardar porcs, i vaques i tot. Hi anàvem que érem canalla. I anar a collir castanyes, la

meitat per l'amo i la meitat pel pare. I glans per als porcs, però com que primer eren les castanyes, les glans quedaven per collir. Quan venien els amos a l'estiu hi anava a fer de minyona. Aquesta era una de les sortides de les noies, anar a servir a senyores o guardar canalla. Si més no aquí a Arbúcies a l'estiu.”

Hem acabat l'espai. En números successius continua-

rem esbrinant la forma de viure a Arbúcies vuitanta anys enrere, a través de la informació facilitada per les quatre senyores que hem entrevistat: Àngela Planas Domènech, Joaquina Guiolà Iglesias, Maria Ferrer Mola i Joaquina Cuminal Codina, a les quals agraïm la seva col·laboració.

JOAN ILLA I
DANIEL MARTÍ

UNA INDÚSTRIA SINGULAR: LA FÀBRICA DE "CA LAMA"

L'any 1925 arribava a Arbúcies el senyor Lluís de Lama, un jove enginyer de 27 anys que es dedicava a rendibilitzar fàbriques de teixits. Era d'una família benestant que la guerra de 1914 abocà a la ruïna. Hagué de deixar els estudis a l'estranger i posar-se a treballar en el primer que li va sortir. Entrà de saltataulells en una botiga de robes. Plegà al cap de tres mesos i entrà, com administratiu, en una fàbrica de teixits. Mentre era allà estudià la teoria del teixit i s'especialitzà en la tècnica de fabricació, i com que era molt espavilat i treballador, promocionà en la feina. Passà per totes les fases de pro-

ducció i distribució de la indústria tèxtil. Com diríem vulgarment, coneixia bé “el panyo”. Quan tenia vint anys ja dirigia fàbriques i feia guanyar molts diners als seus propietaris. Només vivia per a la feina, sense cap altra distracció. “A mi no m'han vist mai al cine”, li agradava de dir. També va fer classes a l'Escola Industrial, quan estudiava, i hi va fer bones amistats.

Un bon dia, per mitjà d'un arbucienc que feia d'encarregat en una de les fàbriques que dirigia, vingué a Arbúcies i quedà admirat, no pas del paisatge, si no de l'aigua que baixava per la riera, amb prou força per fer

anar uns telers, pensà. I així es gestà la fàbrica de Ca Lama. S'ajuntà amb en Regastell, que ja explotava una rudimentària fàbrica de teixits al poble. Posà maquinària i començaren fabricant vànoves de seda per a l'exportació. Més endavant es dedicà al ris. “Durant dos anys els altres fabricants de tovalloles del país em van fer la guerra a mort. Més tard ja vàrem fer les paus”, ens explica. Sempre s'ho va haver de fer tot ell sol. Al començament, per pujar a Arbúcies, es llevava a les 4 de la matinada, caminava mitja hora fins a l'estació del Clot per a agafar el primer tren cap a Breda, allà pujava al cotxe

de línia i arribava a la fàbrica cap a les 9,-. De bon primer feien dos torns de 8 hores, després en van fer tres. Hi havia dies que s'estava les 24 hores a dins la fàbrica, inclús s'hi havia fet instal·lar un catre. Més endavant es féu construir una estada al costat de la fàbrica i hi passava els caps de setmana amb la família. Ja era molt gran que encara pujava, amb el seu cotxe, d'amagat de casa seva. Al cap dels anys va tenir unes diferències amb el seu soci i -després d'indemnitzar les treballadores- va tancar la fàbrica el febrer de 1981.

Aquests 56 anys d'activitat marcaran la vida de moltes

dones d'Arbúcies. D'algunes famílies hi han treballat fins a tres generacions: àvia, mare i filla. N'hi ha hagut que hi han dedicat tota la seva vida laboral, dels 12 als 65 anys. La majoria d'aquestes treballadores tenen un bon record del Sr. Lluís. Diuen: "Era un bon home, molt recte, que es

preocupava del personal", o "no sabia estar sense fer res. Ajudava a les treballadores. Treballava en el que fos". I També: "Era molt enèrgic. Tenia el seu punt i el feia passar. Però era molt humà".

Ara el Sr. Lama, als seus 99 anys ja no treballa -els seus

fills porten els negocis de la família- però encara no pot estar sense fer res. Encara li agrada pujar a Arbúcies amb la seva muller per a saludar les antigues treballadores i recordar altres temps. Els diu: "Ara totes em feu petons, però quan ereu joves no me n'havíeu fet ni un". Fa poc les con-

vidà totes a un dinar en record dels temps passats, i elles l'homenajaren pel seu comportament i la seva longevitat. Val la pena destacar-ho perquè no passa gaire sovint.

DANIEL MARTI

L'INVENTARI DEL PATRIMONI ETNOLÒGIC DEL MONTSENY

A finals de l'any passat s'inicià un projecte molt ambiciós: la realització d'un inventari de tot el Patrimoni Etnològic del Montseny, que és el mateix que dir de tot el patrimoni cultural de la muntanya. No hi ha dubte que aquest projecte ens donarà pautes sobre la formació i l'evolució cultural de la nostra comarca. També esdevindrà una important eina per la gestió del patrimoni cultural des del Parc Natural.

El projecte el du a terme el Museu Etnològic del Montseny, La Gabella; per encàrrec del Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana, que és un organisme autònom depenent del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Aquest Centre ha endegat una política de realització d'inventaris d'aquest tipus al llarg de tot el territori, el que li acabarà donant indubtablement una dimensió acurada de la formació i de la tremenda diversitat cultural del país.

Aquest projecte, que haurà de tenir una durada de dos anys i mig, consta de 3 fases:

- la primera, d'un any, és un recull bibliogràfic i documental exhaustiu de tota la informació existent. En aquest punt el museu està en una situació privilegiada, perquè compta amb el Centre de Documentació del Parc Natural del Montseny, secció Humanitats.
- la segona, d'un any, abasta el recull oral d'informació, la ubicació cartogràfica, la recerca sobre el terreny i la seva documentació fotogràfica. En aquesta fase s'estudiarà amb deteniment tres veïnats diferents un de fons de vall (Palautordera), un de mitja muntanya (Arbúcies) i un d'alta muntanya (Fogars de Montclús).
- la tercera i darrera, de mig any, es destinarà a l'elaboració de conclusions i de propostes de gestió, que prevegin possibilitats d'exploració turística, propostes de conservació, mecanismes per fer efectiva aquesta protecció... D'aquesta manera el Montseny podria disposar d'una informació bàsica per la protecció del seu patrimoni cultural i poder avançar d'aquesta manera vers conceptes

avançats de protecció integral del patrimoni (natural i cultural).

Per raons pressupostàries la primera fase, no podrà dur-se a terme d'una tirada, s'haurà de fer en dos terminis. El primer acabà el mes d'abril d'enguany i segurament es tornarà a iniciar a finals d'any o a començaments de 1997. L'equip investigador, compost per tres persones, durant aquest mig any ha recollit la següent informació bibliogràfica: **825 béns immobles** (7 basses, 2 bòviles, 8 cafès, 4 centrals elèctriques, 47 congestes, 37 fàbriques, 11 fargues, 121 fonts, 11 forns de calç, 2 forns de pega, 10 forns de rajols, 1 forn de vidre, 56 hostals, 49 mines i pedreres, 69 molins, 29 pous de glaç o neu, 69 rescloses, 196 edificis, 74 camins i 22 altres elements), **364 béns mobles** (bàsicament objectes etnològics: eines, objectes d'ús personal, d'ús domèstic...), **42 activitats econòmiques**, **450 béns simbòlics** (9 de bruixeria, 5 cançons, 50 creences, 132 dites, 3 endevinalles, 186 llegendes, 33 remeis, 32 tradicions) i **308 aplecs i festes**.

Però el projecte no només planteja aquest abast científic i utilitari (quan a aprofri-

tament dels recursos que el patrimoni pot generar), sinó que vol arribar a la població del massís i fer-la partícip. Per aquesta raó s'ha plantejat la realització d'una festa anual del Patrimoni Cultural del Montseny, que cada any se celebrarà en un lloc emblemàtic de la muntanya i comptarà amb la col·laboració d'una Associació d'àmbit Montsenyenc. Enguany el lloc escollit ha estat el castell de Montsoriu (Montseny, sector la Selva), on el 23 de juny estava previst celebrar aquesta festa, que havia de comptar amb una mostra d'oficis de muntanya, una audició de sardanes i l'actuació d'un grup d'animació, d'ambientació medieval. Malauradament la pluja obligà a ajornar la festa fins al mes de setembre. En aquest acte la coorganització de l'Associació d'Amics de Montsoriu, va ser imprescindible per la seva bona realització. Pels propers anys es comptarà amb la col·laboració dels Amics de Tagamanent, per organitzar l'acte al castell de Tagamanent (Montseny, sector Vallès) i finalment el darrer lloc seria a Sant Segimon de la Muntanya de Viladrau (Montseny, sector osonenc), en col·laboració amb els Amics del Montseny.

HERBES REMEIERES DEL MONTSENY (I)

Estim

El Montseny com a muntanya situada a prop de la Mediterrània i per la seva alçada (1.700 metres), amb els microclimes deguts als vents predominants, la insolació a llevant i sobretot a les característiques geològiques diferents de les seves vessants: zona calcària, granítica, conglomerats, etc, de muntanya formada bàsicament al Quaternari, disposa d'una vegetació MOLT VARIADA, amb exemplars propis tant de clima atlàntic com mediterranis o continentals.

En aquest recull no es tractaran les herbes més conegudes i emprades amb propietats saludíferes, sinó aquelles o bé pròpies de la zona o d'altres que en temps passats eren presents en totes les cases i ara en desús total.

GUIA. ESPÈCIES:

LÍQUENS:

BARBA DE CAPUTXÍ, O D'ALZINA:
(*USNEA BARBATA*)

Es troba a les branques dels arbres: Roures i alzines, té aspecte com de cabellera seca, els avantpassats la feien servir com a antisèptic i secant, per l'àcid usnic que conté. S'ha demostrat efectiu com antibiòtic tòpic. Fins i tot s'ha demostrat que posseeix efectes tuberculostàtics (impedeix el creixement del bacil tuberculos). No s'usa aquí.

POLIPODIÀCIES:

DAURADELLA:
(*CETERACH OFFICINARUM*)
DAURADELLA, HERBA DE LA SANG, HERBA DAURADA.

És una falguera de màxim 1 pam, fulles arrodonides, i amb la cara

Dauradella

inferior coberta per moltes escames daurades, és difícil de trobar, es cria als murs humits de cases antigues. Encara algunes masies la fan servir en processos gripals (antitèrmica, sudorífera i diürètica). Actualment en regressió i ús molt restringit.

POLIPODI O HERBA PIGOTERA:
(*POLYPODIUM VULGARE*)
HERBA PIGOTERA, HERBA DELS HUMORS FREDS, HERBA DAURADA, etc.

Es tracta d'una falguera de fins a 120 cm, i es localitza en el sector ponentí del Montseny, sovint vénen d'Osona a recollir-la. Es recull l'arrel al maig-juny, quan s'assequen les fulles, es fa servir encara com a purgant o laxant.

HERBA FETGERA:
(*HEPÀTICA NOBILIS*)
VIOLA DE PASTOR, VIOLA DE LLOP, VIOLA BORDA.

De fins a 15 cm, amb les fulles amb 3 lòbuls amples, les flors són de color blau cel; se li atribueixen virtuts diürètiques i d'hepatoprotecció: (COLAGOGA)

MALVÀCIES:

MALVÍ:
(*ALTHAEA OFFIC.*)

Es cria en llocs humits, floreix a l'estiu, es recol·lecten les ARRELS al setembre, que es fan servir en infusió per mitigar la tos. (Sovint en trobem als cultius i horts).

VIOLETES:
VIOLA SYLVESTRIS i *VIOLA TRICOLOR*

Anomenada també pensament silvestre, apreciada en jardineria. Té flors de diversos colors, 3 pètals (violat, groc, blanc). L'arrel és vomitativa, però amb els pètals, previ assecament, encara es fan xarops expectorants i fluidificants de la tos.

GUTÍFERA - HIPERICO:
(*HYPERICUM PERFORATUM*)

D'uns quatre pams d'alçada, les flors en un ramellet terminal de color daurat, floreix per Sant Joan, molt abundant al Montseny. Planta vulnerària, es fa servir tòpica, és a dir, sobre la pell, com a tractament de ferides i úlceres (herba militar) (ungüent fet amb oli d'oliva i pericó en maceració). Modernament s'han fet estudis que demostren la seva utilitat com antidepressiva (Àustria).

Hiperico

BÀLSAM DEL MONTSENY
(*SAXIFRAGA VAYREDANA*)
HERBA DE SANT SEGIMON

És una planta exclusiva del Montseny (part nord, Viladrau). Creix formant com una catifa que va creixent sobreposant-se en capes. Es fa servir com a balsàmica, per als refredats i la tos.

Creix en roques silícies, a partir de 800 metres, és perenne, viscosa i aromàtica, floreix al maig.

Herba de Sant Segimon

ACEDERA:
RUMEX ACETOSA
AGRELLA, AGRIELLA,
VINAGRELLA.

De color verd vinós, pot tenir fins a 1 metre, fulles allargades i acabades en punxa, es mengen com els espinacs, però bullides dos cops, llençant la primera aigua de bullir (amb oxalat).

Agrella

És hipoglicemiant, és a dir, baixa les xifres del sucre a la sang d'una manera semblant a com ho fan els comprimits (amb un temps de retràs), però a part de l'inconvenient d'ajustar la dosi d'infusió, aquesta és molt amargant (i no s'hi pot posar sucre!).

El nom d'herba del terrig fa al·lusió a un Senyor de Sant Feliu de Guíxols així anomenat, que pràcticament desnonat als 40 anys, va viure fins els 90 anys.

AMAPOLA:
PAPAVER RHOAS.
ROSELLA, ROELLA, RUELLA,
GALL, GALLARET,
QUIQUIRIQUIC

No fa encara massa anys s'usaven els pètals secs en infusió com a sedant suau, inclús en mainada (nens inquietos o bé amb dificultat d'adormir-se) és planta de la família de l'adormidera: *Papaver somniferum* (opi), si bé amb efectes molt més suaus. El seu ús ha decaïgut.

Amapola

AVET BLANC:
ABIES ALBA
XAROP DE PINYA D'AVET

Les pinyes obertes es trossegen amb sucre (de canya) i en un sac es deixa que flueixi el "xarop" que es guarda en ampolles ben segellades, a punt de l'ús, per als refredats i bronquitis hivernals.

També s'emprava anteriorment la trementina de l'avet com a tòpica per a ferides (ungüent) i com a balsàmica per al pit.

Alguna espècie d'avet (*A. Douglasia*) té una resina usada com a resina balsàmica (Vicks, etc). Les fulles també s'usen com a antisèptic (bucal, etc).

GORDOLOBO:
(*VERBASCUM THAPSUS*)
CUA DE GUILLA, CUA DE MOLTÓ, CANDELERERA, TREPÓ.

Pot arribar a ser alta com una persona, és bianual, el primer forma un gran rosetó de fulles, el segon fa una tija alta. S'assequen les flors al sol, i s'usen per als catarros BRONQUITIS I TOS.

HERBA CENTAURA, O TRAVALERA
HERBA DEL TERRIG.

Molt freqüent al Montseny i encara molt usada.

Herba Centaura, o Travalera

En el proper número de PERXADA, continuarem aquest recull, on es donarà cabuda a una vintena més d'exemples d'espècies amb propietats remeieres.

EL VELL I EL BAR

-Recuperar el crit, l'apassionar-se sense sentit ni del ridícul ni de les formes. Crida i apassionat i dona un cop de puny damunt la taula si convé, i llança alguna cosa per terra també. Transgredir en diuen aquells que per vida no és més que un laboratori dissenyat per déus científics.

Com es pot tenir la gosadia blasfema d'implantar un model moral per l'home quan és justament l'home qui s'ha adonat de la burla que això significa...

-De quina burla parles? No n'ha de tenir de models morals l'home?... Va home va! No siguis animal!

-Caram, caram Manolo, i jo que em pensava que aquí teníem un gran anarquista.

-Precisament, l'anarquia es fonamenta en que ningú necessita govern perquè ell sol sap governar-se... I això no és possible si no hi ha un model moral fonamentat en el respecte que, encara que sembli una simpleza, ja n'és prou, de complicat.

El fum acapara i no s'atura mai. Només queda reclòs dins els pits dels fumadors. Després una bona part s'escapoleix quasi blau i lliure per a tornar a enlairar-se, remoure's, recargolar-se i dibuixar lupings sobre els petits corrents d'aire que fan d'estela al navegar impetuós del cambrer.

Amb una mà -la dreta- l'home vell del bar remou suaument la boina negra damunt la blanca testa... I somriu també suaument... Després fa un glop al vermut... Després xucla el cigarret... Després continua:

- T'enrecordes de quan la religió ens volia fer sants? Dèiem que ho feien per aliança amb uns déus molt grans i savis i amorosos i cruels també... I nosaltres dèiem que tanta santedat no podia ser bona perquè es deixava de viure perquè un sant no era transgressiu: era un sant. I si es passava de sant se'l matava amb qualsevol excusa i després se'l pujava als altars amb qualsevol excusa també.

I es deixava de viure ademés perquè tota la seva existència havia estat la cura meticulosa i malaltissa de mantenir tots els preceptes necessaris per a ser sant... "NO N'HA SABUT MÉS" Seria l'epitafi irònic...

Això, tal vegada barrejat amb d'altres coses esdevenia la causa última per la qual se'l sentenciava a la pena màxima...

-Quina pena deu ser la màxima?... La mort ho és?

-Aquesta si que és bona Manolo...

-Però deixa'm acabar... Perquè el que et vull dir és que de la mateixa manera

que abans era la religió qui fixava els preceptes ara és la ciència qui ens el fixa... I no els discutim encara que siguin més enrevessats que el misteri de la Trinitat o que el misteri de les transfiguracions: Tal acte és ètic si es correspon a tal equilibri emocional que s'estipula escrupolosament apatològic... és aquest model moral el que jo volia dir-te.

-Ah era això? Haguessis començat per aquí home!... Tu m'estàs parlant del civilitzat fanàtic...

-Aquesta també és molt bona Manolo... Estàs molt inspirat avui, eh?

-Inspirat dius? Guaita, ahir el meu nét gran estava escrivint una poesia a una mossa i jo vaig i li dic per què no me la deixes llegir i ell em va dir que sí, és més, li va fer gràcia que jo la hi pogués veure. Tant és així que me la va donar... Mira la tinc aquí.

El vell del bar, visiblement encuriós, la va agafar quasi amb les mans tremoloses. De fet, n'era molt d'important. Era un pont que el retornava a una realitat quasi prohibida per la gent com ell. Era la curiositat de saber com escrivien les cartes d'amor aquella generació tan llunyana ja de la seva. I sense treure's el cigarret de la boca va llegir:

Tot el meu vocabulari

Es desgrana i cau avall

Fa filigrana de fulla i galopa

Fa paraules i mirall

S'estrella i s'enlaira

Amunt amunt com la copa

En un brindis per celebrar

La possible luxúria

-I com és que el tens tu, el poema? Què no li va donar a la mossa que em deies?

-No, me'l va regalar a mi, em va dir pots fer-ne el que vulguis.

-I això?

-És que li vaig preguntar que què era realment el que volia dir i ell em va dir que no sabia com dir-li que el posava com un moto.

-I per això te'l va donar?

-Sí noi, es veu que li va semblar que era utilitzar la poesia per amagar un simple desig carnal.

-I tu, què li vas dir?

-Què volies que li digués... Que la poesia també servia per això, és més em penso que es va inventar precisament això.

I reien... I assejaven frases amb moltes floritures que al final no eren més que obscenitats de vells, somnis eròtics que de tant somnis esdevenien grotesques grolleries, això sí, impregnades d'una inqüestionable càrrega pornogràfica.

I reien... I quan reien aprofitaven per alçar la veu que havia restat secreta, que havia estat confessió inconfessable en cada vers de joguina.

En definitiva articulaven la pena profunda, quasi el desesper que es deriva de saber que les dones, totes les dones mai més no seran teves. Que les "nínfules" només les podràs acaronar si són les amigues d'alguna néta -amb molta cura de no aixecar sospites de vell depravat- que les joves només les podràs admirar engabiades en fotografies o des de distàncies realment heròiques per una vista malmesa, que les casades et faran obsequi caritatiu quan et riguin alguna picardia, -si són de la família o veïnes de tota la vida-, que les vídues seran l'únic accés probable però poc prometedor, que la muller ja no es molesta en fingir ni mal de cap, ni mal d'estómac, ni cansament... I que val la pena, la pena de tota la vida d'un dia per un instant de poesia.

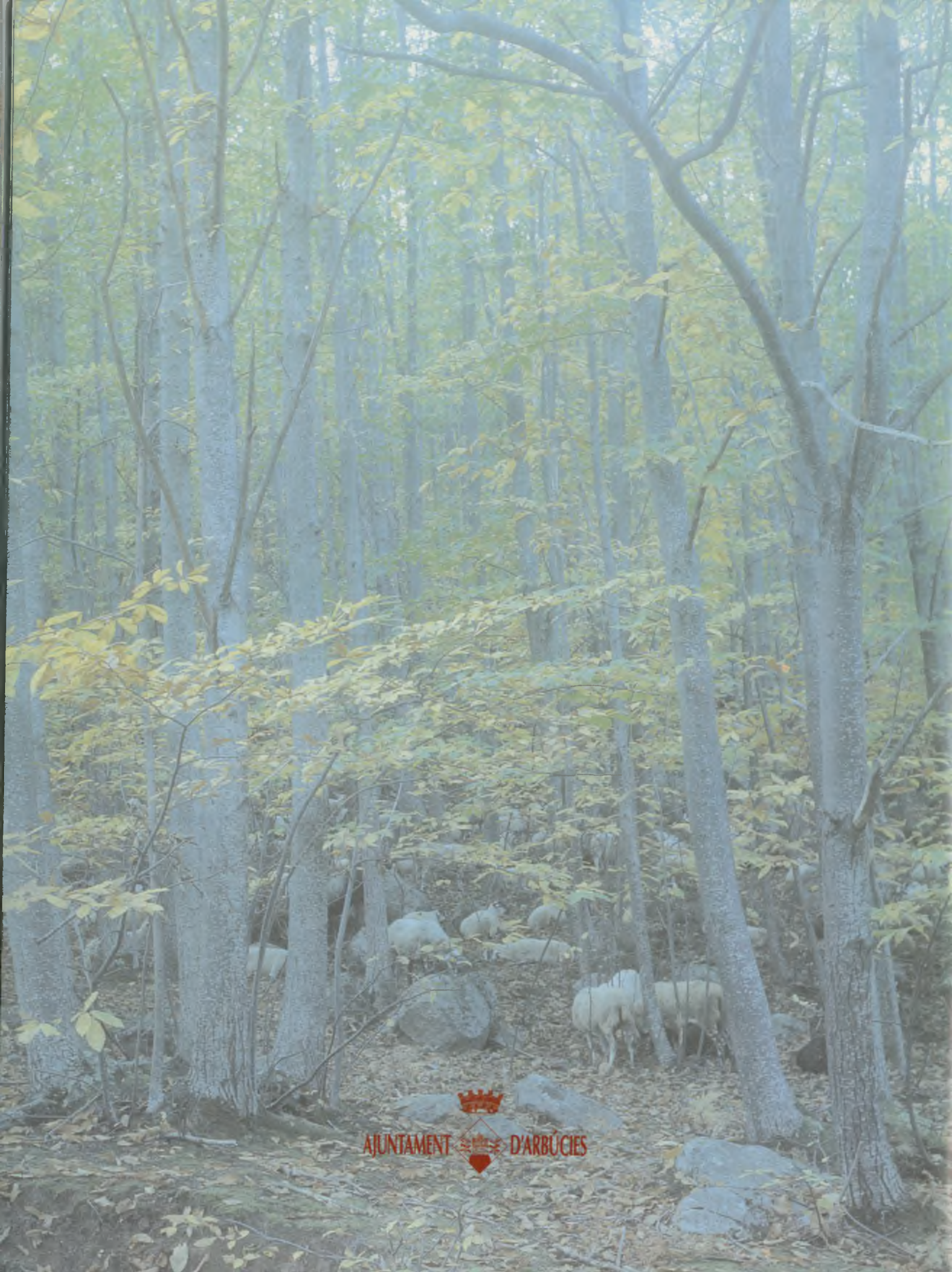
Però poesia sentida visceral -no sabia com dir-ho- entesa amb la mateixa imprescindibilitat i certesa com ho és la lletra d'un préstec que ens venç en un pessim moment...

I recuperar el crit, l'apassionar-se sense sentit ni del ridícul ni de les formes...

CARLES BLAY

*"Amunt amunt com la copa
En un brindis per celebrar
La possible luxúria"*

AJUNTAMENT D'ARBÚCIES